



FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 18. europaudvalgsmøde

Dato: fredag den 11. februar 2022

Tidspunkt: Kl. 11.00

Sted: vær. 2-133

Til stede: Henrik Møller (S), næstformand, Jens Joel (S), Anne Valentina Berthelsen (SF), Anne Sophie Callesen (RV), Søren Søndergaard (EL), Christoffer Aagaard Melson (V), Erling Bonnesen (V), Kim Valentin (V), Ulla Tørnæs (V), Torsten Schack Petersen (V) og Alex Ahrendt-sen (DF).

Desuden deltog: Finansminister Nicolai Wammen, udenrigsminister Jeppe Kofod, sundhedsminister Magnus Heunicke, minister for fødevarer, landbrug og fiskeri Rasmus Prehn, erhvervsminister Simon Kollerup og miljøminister Lea Wermelin.

Henrik Møller fungerede som formand under hele mødet

Punkt 1. Sager på Finansministeriets område

Finansministeren: Jeg forelægger Rådets henstilling om decharge til Kommissionens budgetimplemtering i 2020 til forhandlingsoplæg. De øvrige punkter forelægges til orientering.

FO a) Rådets henstilling om decharge til Kommissionens budgetimplemtering i 2020

– Tidlig forelæggelse/generel indstilling

EUU alm. del (20211) – Bilag 277 (samlenotat)

EUU alm. del (20211) – Bilag 290 (kommenteret dagsorden)

Finansministeren: Den 4. november 2021 forelagde jeg Revisionsrettens årsberetning til udvalgets orientering. I mellemtiden er vi i Rådet begyndt at drøfte udkast til rådshenstilling på arbejdsgruppeniveau. Vi forventer, at der kan opnås enighed om rådshenstilling inden ecofinrådsmødet den 15. marts 2022. Det er i sidste ende Europa-Parlamentet, der træffer afgørelse om decharge til Kommissionen, og rådets henstilling indgår som en del af Europa-Parlamentets beslutningsgrundlag. Kommissionen skal efterfølgende træffe foranstaltninger til at efterkomme bemærkningerne i både Europa-Parlamentets afgørelse og Rådets henstilling. Kommissionen følger altså op på vores henstilling.

Revisionsretten giver for 14. år i træk en positiv erklæring om regnskaberne rigtighed og konkluderer dermed, at regnskabet i al væsentlighed giver et retvisende billede af EU's indtægter samt finansielle stilling.

I mere end halvdelen af alle reviderede udgifter lå fejlforekomsten dog over væsentlighedsgrænsen på 2 pct., og Revisionsretten afgiver derfor negativ erklæring om de samlede 2020-betalinger. Det var også tilfældet i 2019. Revisionsretten vurderer, at den mest sandsynlige fejlforekomst i 2020 var 2,7 pct., og det er samme niveau som i 2019.

Revisionsretten har for andet år i træk udarbejdet en særskilt rapport om EU-budgettets performance. Dvs. de resultater, der er opnået med EU-budgettet. Her peges bl.a. på, at der er behov for bedre data på en række områder.

FO Jeg vil nu præsentere regeringens forhandlingsoplæg.

Regeringen finder det utilfredsstillende, at den overordnede fejlrate fortsat ligger over væsentlighedstærsklen på 2 pct., og meget utilfredsstillende, at Revisionsretten har afgivet en negativ erklæring for betalingerne som helhed.

- Regeringen vil lægge vægt på, at der fra Kommissionens og medlemslandenes side fortsat er stigende fokus på fejl og svig, både i de ordinære EU-budgetter og i den finansielle støtte, der ydes via genopretningsfaciliteten.
- Regeringen vil derfor lægge vægt på, at problemer med fejlbehæftede betalinger adresseres tilstrækkeligt af Kommissionen og medlemslandene.
- Regeringen vil ligeledes lægge vægt på, at Kommissionen og medlemslandene får større fokus på de områder, der typisk er fejlbehæftede, i særdeleshed når udgifterne på de områder vokser i både absolut størrelse og som andel af budgettet.
- Vi skal også se på årsagerne til, at fejl opstår. Derfor vil regeringen lægge vægt på, at der fokuseres på årsagerne til kompleksiteten i reglerne, og at der arbejdes hen imod enklere regler, som vil lette administrationen for både myndigheder og støttemodtagere.
- Regeringen vil ligeledes lægge vægt på, at de primære kilder til uopdagede fejl adresseres ved at fremme nødvendige foranstaltninger i samarbejde med de relevante forvaltningsmyndigheder.
- Effektmålingen er central for at sikre, at EU's budget opnår de ønskede resultater, og vi ser derfor positivt på, at Revisionsretten har opprioriteret sit arbejde på dette område. Regeringen vil lægge vægt på et stærkt fokus på effektmålingen i henstillingen.
- Samtidig lægger regeringen vægt på, at en øget performancevurdering skal stå mål med den administrative byrde forbundet hermed.
- Endelig vil regeringen lægge afgørende vægt på, at danske interesser samt vores kerneallieredes interesser er tilstrækkeligt afspejlede i henstillingen. Det betyder bl.a., at det samlede sprog i hensigten skal afspejle alvorligheden af den negative erklæring om betalingerne som helhed, samt at fokus på effektmåling og opfølgning fremstår som en central prioritet.

Jeg forventer, at de danske prioriteter vil blive tilstrækkeligt afspejlede i rådshenstillingen til, at vi fra dansk side vil kunne støtte op om det. Jeg håber, at udvalget vil støtte forhandlingsoplægget, der følger den traditionelle danske tilgang.

Kim Valentin: Jeg har tekniske spørgsmål, som jeg sender skriftligt. Venstre støtter forhandlingsoplægget, og vi synes, at det er godt, at man følger den skabelon, vi har valgt. Det vil jeg gerne rose finansministeren for.

Alex Ahrendtsen: Nogle gange har jeg en følelse af, at det er en 90-årsfødselsdag, når det drejer sig om svig og svigt i EU. Var det ikke på sin plads at tale lidt barskere over for EU? Som forhandlingsoplægget er fremlagt, kan Dansk Folkeparti ikke støtte det.

Anne Sophie Callesen: Jeg synes, at det er lidt bredt, når man lægger vægt på så mange ting uden at præcisere, hvad man lægger stor vægt på, og så lægger man selvfølgelig afgørende vægt på danske interesser og vores allieredes interesser. Hvad er vigtigst for regeringen? Er det at få enklere regler, eller er det at finde de grundlæggende årsager? Der må være noget, der er vigtigere end andet.

Hvem betragter regeringen som vores kerneallierede med hensyn til den afgørende vægt?

Søren Søndergaard: Dette er jo en tilbagevendende begivenhed, som jeg kan huske tilbage fra 1994. Vi har fået en decharge, som er en regnskabsgodkendelse eller en ansvarsfrigivelse, man giver til dem, som er ansvarlige for EU's regnskaber. Det er trods alt betryggende, at revisionen har konstateret, at tallene er lagt rigtigt sammen. Men indholdsmæssigt kan man konstatere, at det er voldsomt fejlbehæftet, og derfor giver man en negativ erklæring for 27. år i træk. Man har i et par år brugt en lidt anden formulering, men i 27 år har man ikke været i stand til at få en ren revisionspåtegning.

Jeg ved ikke, hvordan ministeren ville stille sig, hvis der i den socialdemokratiske vælgerforening i Aarhus var en kasserer, der i 27 år var kommet med et regnskab, der var så fejlbehæftet. Hvis der i min fagforening Dansk Metal København kom en revisionsrapport, der påviste så mange fejl og oven i købet 27 år i træk, ville stikket blive trukket, og man ville ikke godkende den. Jeg fatter ikke, hvorfor regeringen ikke meddeler, at vi ikke kan godkende dechargen. Man kan indvende, at det går i den rigtige retning, men problemet er, at det ikke går i den rigtige retning. I 2017 var fejlprocenten 2,4, i 2018 var den 2,6, i 2019 var den 2,7 og igen i år 2,7. De formanende ord, som denne minister og andre ministre før ham har brugt, har altså ikke hjulpet. Derfor skulle man måske prøve at sige, at det ikke går længere.

Jeg foreslår derfor, at ministeren ændrer forhandlingsoplægget til, at Danmark stemmer imod dechargen. Selvfølgelig giver vi ikke decharge for noget, der er så fejlbehæftet. Fordi jeg er i vældig godt humør i dag, kunne vi eventuelt aftale, at Danmark kan undlade at stemme mod at afgive en virkelig skarp erklæring om, at det er helt uacceptabelt – det må da være det mindste.

Anne Valentina Berthelsen: Jeg vil ikke gentage Søren Søndergaards bemærkninger. Vi synes selvfølgelig også, at det er utilfredsstillende, at fejlraten stadig ligger over det acceptable, men det synes finansministeren også, så vi er på bølgelængde.

Vi plejer at se problemer med Frontex, men jeg kan ikke rigtig se, at der er nogen pip om det. Skyldes det, at man betragter de problemer som løst?

Som forsvarsordfører studsede jeg også lidt over formuleringerne om Fonden for Intern Sikkerhed. Det forekommer mig, at man har svært ved at vurdere, om den egentlig bidrager til intern sikkerhed. Hvis det er forstået korrekt, hvad tænker finansministeren så om det, og hvad i alverden bidrager den så til, hvis ikke det er intern sikkerhed?

Socialistisk Folkeparti kan støtte forhandlingsoplægget.

Finansministeren: Forhandlingsoplægget giver ikke mandat til at sige, at det er fint, at der ikke er bedre styr på tingene, som man næsten kunne få indtryk af, når man hører Søren Søndergaard og til dels Alex Ahrendtsen. Vi er meget klare i spyttet om, at der skal rettes op, og vi har engageret os i det arbejde. Der skal ske yderligere tiltag, og det skal følges tæt.

Både Alex Ahrendtsen og Søren Søndergaard er inde på, om det er bedst at stemme nej og dermed miste muligheden for indflydelse, og så håber vi, at andre tager sig af det. Eller om det er bedre at stemme ja og gå ind i lokalet for at påvirke og presse på. Regeringens tilgang er, at det er bedst at sidde inde i lokalet og presse på for en positiv udvikling.

Søren Søndergaard kan huske helt tilbage til 1994, og det er jo en imponerende hukommelse. I 1994 var jeg ikke meget engageret i sagen, men det fylder rigtig meget, når man er finansminister. Vi vil bestemt arbejde meget målrettet på at opnå bedre resultater, for det er der behov for. Rådet får med denne henstilling understreget på en konstruktiv og saglig måde, at der ses alvorligt på fejlraten, som fortsat er over væsentlighedstærsklen, og at der skal tages skridt for at forbedre situationen fremadrettet. Det gør Rådets henstilling, fordi vi sammen med vores kerneallierede har fået væsentlige indrømmelser i forhandlingerne. Det er vores indtryk, at vi gennem en konstruktiv tilgang opnår væsentlige indrømmelser, som vi ikke havde fået, hvis vi bare stillede os ud på sidelinjen og stemte imod. Samlet set mener jeg, at den danske indstilling er en fornuftig tilgang til noget, som bestemt skal blive bedre – det er vi jo ikke uenige om. Diskussionen går på, hvordan vi bedst muligt kan påvirke det til at blive bedre. Der har vi forskellige tilgange til det, og det er jo helt fair.

Anne Sophie Callesen siger, at der er mange hensyn i forhandlingsoplægget, og at vi lægger vægt på en række ting. Det gør vi, fordi vi ser dem alle sammen som værende vigtige elementer til at få forbedret procedurerne og få en balance. Jeg tror måske, at enklere regler kan bidrage til at få fejlraten ned for nu at tage et konkret eksempel blandt dem, der blev nævnt. Der bliver spurgt til, hvem vores kerneallierede er, når det gælder på dette område. Det er eksempelvis lande som Tyskland, Østrig, Nederlandene, Finland og Sverige

NOT Til Anne Valentina Berthelsen: Frontex har i år ligesom tidligere fået kritik af Revisionsretten på flere områder, og i år har Revisionsretten bl.a. konstateret svagheder i forbindelse med transaktionernes lovlighed og formelle rigtighed. Revisionsretten peger bl.a. på rapporter om 13 krænkelser af grundlæggende rettigheder, og desuden er der for 2020 kritik angående intern kontrol samt for budgetforvaltning, hvor Frontex bl.a. havde fastlagt bidraget for højt. Det er selvfølgelig ikke godt nok, at der fortsat sker fejl i det omfang, og det skal skarpt adresseres i Rådets henstilling. Jeg vil gerne sende et notat om Frontex-delen, hvis der er interesse for det, så man har mulighed for at dykke længere ned i det.

NOT Der var også et spørgsmål om Fonden for Intern Sikkerhed, som ligger inden for forsvarsområdet og måske mindre for mig som finansminister. Men jeg vil meget gerne foranledige, at I får sendt et skriftligt svar på det.

Søren Søndergaard: Finansministeren undlod at forholde sig til, hvordan han ville stille sig i den socialdemokratiske vælgerforening i Aarhus, hvis der i 27 år var kommet et regnskab, der var blevet påtegnet fejlbehæftet af revisionen. Jeg tror ikke, at den kasserer ville vedblive at være kasserer. Jeg har respekt for, at ministeren for 27 år siden var et andet sted, og derfor er det selvfølgelig heller ikke ministerens skyld, hvad der er foregået i de 27 år, men jeg hæfter mig ved, at ministeren siger, at nu skal man slå i bordet og virkelig sige det klart. Gjorde ministeren ikke også det sidste år? Og har tidligere ministre ikke gjort det samme? Ellers er det jo relativt alvorligt, hvis man bare har ladet nåde gå for ret.

Der var en periode, hvor det gik fremad, men i de sidste 4 år er det gået i den forkerte retning, og det vil sige, at det, man har gjort, ikke har hjulpet. Nu vil man gøre mere af det samme, medmindre man indrømmer, at man har egentlig ikke gjort noget i de tidligere år, og nu vil man så gøre noget, som man håber hjælper. Hvis det er tilfældet, vil finansministeren så lægge hånden på kogepladen og sige til Europaudvalget, at han forventer, at det er bedre næste år eller i hvert fald næste år igen, for så hurtigt går det jo heller ikke? Ellers rejser det jo et andet spørgsmål – hvor lang tid skal vi vente? 37 år? 57 år? 107 år? Er der overhovedet ikke nogen grænse for, hvor lang tid vi opererer i en organisation med et regnskab, hvor revisionen siger, at man ikke kan godkende det?

Alex Ahrendtsen: De allierede lande, som ministeren nævnte, er alle er fra Nordeuropa. Bekymrer det ikke ministeren, at øvrige lande slet ikke kan være allierede i sagen?

Anne Sophie Callesen: Uden at være dybt inde i sagens substans lyder det fornuftigt at fokusere på at få enklere regler, hvis der skal ske noget, for det er selvfølgelig dybt problematisk, at der i så mange år ikke er sket særlig meget – i hvert fald ikke nok. Selv om jeg synes, at forhandlingsoplægget måske var formuleret lidt bredt kan Radikale Venstre godt bakke op om det med de bemærkninger om, hvilken retning man ser for at komme videre fra problematikken.

Anne Valentina Berthelsen: Ja tak til notat om Frontex. Jeg synes, at det manglede i materialet.

Finansministeren: Til Alex Ahrendtsen: Jeg så gerne, at vi kunne sige, at alle EU-lande var fuldstændig allierede i denne sag. Jeg tror ikke som udgangspunkt, at der er nogen lande, der synes, at det er godt, at der ikke er hundrede procent orden i penaltuset, men der er nogle lande, der går mere krasbørstigt til sagen end andre. Det her er så de lande, der er stærkest i mælet i lighed med den danske finansminister. Skulle flere lande have lyst til at melde sig ind i den klub, vil det kun glæde mig.

Til Søren Søndergaard: Jeg sætter pris på interessen for Socialdemokratiet i Aarhus. Den hypotetiske situation er dog ikke forekommet, og der er heller ingen forventninger om, at det vil forekomme. Desuden takker jeg for, at jeg ikke af Søren Søndergaard bebrejdes for, hvad der sket i 1994, hvor jeg var en glad studerende på Aarhus universitet. Men jeg tager i sagens natur gerne på mig, hvad der foregår nu, og hvad den danske position er. Jeg kan bekræfte, at jeg også tidligere bl.a. sidste år med meget klar røst har sagt, at det skal blive bedre, og at vi ikke er fremme ved målet ved end-nu.

Man kan selvfølgelig sige, at man skal lade være med at prøve igen, hvis man sagde det sidste år, og det ikke er lykkedes på 1 år, hvad man ikke er lykkedes med i 27 år. Jeg tror, at Søren Søndergaard – som den meget erfarne mand han er også ud i EU-systemet – ved, at det kan tage tid at ændre ting. Jeg tænker også, at Søren Søndergaard – selv om han i sit politiske virke har opnået mange resultater – vil sige, at der er ting, han har argumenteret for i mange år, der endnu ikke er opnået for Enhedslisten, og derfor engagerer han sig fortsat i det politiske arbejde og vælger ikke at sætte sig ud på sidelinjen og sige, at så kan det også være lige meget.

Danmark og jeg har det på samme måde her – vi er ikke i mål endnu, men vi bliver ved med at presse på for, at vi kommer det. Kan jeg love, at alt er godt til næste år eller om 2 år? Det ville da være dejligt, hvis jeg kunne give sådan en garanti, men det er jeg ikke i stand til, fordi det ikke besluttet af det danske Folketing eller den danske regering. Det angår alle medlemslandene og hele EU-systemet. Men jeg kan love Søren Søndergaard, at jeg som finansminister for Danmark vil arbejde målrettet på, at det bliver rettet op så hurtigt som overhovedet muligt.

Jeg kunne forstå, at Søren Søndergaard var parat til at give en tidsfrist op til 107 år. Det synes jeg er at sætte barren lidt lavt – jeg håber, at vi kommer i mål længe inden da. Vi giver den fuld gas og håber, at vi kan presse på i den rigtige retning.

Den fungerende formand: Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Dansk Folkeparti og Enhedslisten har ytret sig imod det.

b) Makrofinansiel assistance til Ukraine 2022-2023

– *Tidlig forelæggelse/generel indstilling*

KOM (2022) 0037

KOM (2022) 0037 – Bilag 1 (samlenotat)

EUU alm. del (20211) – Bilag 290 (kommenteret dagsorden)

Finansministeren: Kommissionen har foreslået makrofinansiel assistance til Ukraine i form af et lån på 1,2 mia. euro. Forslaget begrundes med den ustabile situation i landet, der har medført, at Ukraine i realiteten ikke kan opnå finansiering på de internationale markeder. Kommissionen anslår at der derfor er et udækket finansieringsbehov i Ukraine på ca. 2,5 mia. euro. Forslaget indebærer, at EU-lånene dækker cirka halvdelen af det ukrainske finansieringsbehov. Det øvrige finansieringsbehov forventer Kommissionen dækket af andre bidragsydere.

Regeringen støtter forslaget om makrofinansiel assistance til Ukraine, der står i en meget svær situation. For regeringen er det samtidig vigtigt, at eventuelle udgifter til lånene afholdes inden for EU's eksisterende budgetramme. Derudover støtter regeringen, at EU presser på for reform og overholdelse af retsstatsprincippet i låneaftale mellem EU og Ukraine.

Kim Valentin: Man har afsat 1,2 mia. euro, og det er sandsynligvis ikke nok. Venstre er meget bekymrede over udviklingen i Ukraine, og det ved jeg, at regeringen også er. Vi er indstillede på at drøfte rammerne for, hvordan man kan hjælpe Ukraine fremadrettet.

Finansministeren: Det er en meget alvorlig situation, vi ser omkring Ukraine netop nu, som har mange aspekter. Der er militære, udenrigspolitiske og økonomiske aspekter, som er det, vi forholder os til i dag.

Danmark har leveret substantiel støtte til Ukraine i en længere årrække, og i januar 2022 blev næste fase af naboskabsprogrammet for 2022-2026 lanceret med 550 mio. kr. til Ukraine. Naboskabsprogrammet understøtter bekæmpelse af korruption og støtter op om reformdagsordenen, demokrati, unge, civilsamfundet og energiuafhængighed. Derudover støtter Danmark Ukraine gennem freds- og stabiliseringsprogrammet for 2022-2025 med et budget på 154. mio. kr., og endelig støtter Danmark Ukraine med betydelige lån og anden assistance via både EU, Den Internationale Valutafond (IMF) og andre multilaterale institutioner. Dette står derfor ikke alene – det er et yderligere bidrag. Jeg vil også gerne sige meget klart, at dette er Kommissionens vurdering af behov på nuværende tidspunkt. Skulle det behov vise sig at ændre sig, vil regeringen have et åbent sind over for det. Men vi forholder os til det, som ligger nu, og ser det som udgangspunktet.

c) Kommissionens forslag til ændringsbudget 1 til EU's 2022-budget

– *Vedtagelse*

KOM (2022) 0081

KOM (2022) 0081 – Bilag 1 (samlenotat)

EUU alm. del (20211) – Bilag 290 (kommenteret dagsorden)

Finansministeren: Kommissionen foreslår en udgiftsneutral og teknisk justering af udgiftslofterne som ikke har konsekvenser for det danske EU-bidrag i 2022. Lofterne justeres som følge af en sen vedtagelse af en række sektorretsakter på især strukturfondsområdet. Konkret betyder det, at udgiftslofterne for forpligtelser reduceres med ca. 49 mia. euro i 2021 og fordeles i lige andele til hvert af årene for 2022 til og med 2025.

Regeringen kan støtte Kommissionens forslag til ændringsbudget 1. Forslaget følger af artikel 7 i MFF-forordningen og er derfor af rent teknisk karakter. Samtidig vedrører forslaget reprogrammering af forpligtelseslofterne og har altså ikke betydning for betalingsniveauet. Derfor har forslaget ingen konsekvenser for det danske EU-bidrag i 2022.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

d) Siden sidst

Finansministeren: Der er uformelt ecofinrådsmøde den 25.-26. februar 2022, som jeg deltager i. Et emne på mødet ventes at være, hvordan vi i EU kan fremme investeringer især i den grønne og digitale omstilling. Det handler bl.a. om prioritering af offentlige investeringer, hvor vi samtidig skal sikre sunde offentlige finanser. Og det handler i høj grad om, hvordan vi kan understøtte private investeringer. Derudover skal vi også drøfte, hvordan man sikrer en grøn omstilling, der også er socialt retfærdig.

Vi kommer tilbage til de centrale temaer på normale rådsmøder, hvor sagerne naturligvis vil blive forelagt udvalget i henhold til gældende procedure.

i) Orientering om revision af forordning om metoderne og proceduren for overdragelse af traditionelle egne indtægter og egne indtægter og om foranstaltningerne for at opfylde likviditetskrav

Finansministeren: Det handler om den tekniske håndtering af EU-landenes betaling af EU-bidrag og altså ikke om, hvor meget EU-landene skal betale, men forudsigelighed om, hvad vi skal betale, og hvornår det skal betales. Jeg vil generelt henvise til det grund- og nærhedsnotat, som blev sendt til udvalget den 16. juli 2021. Vi har tidligere drøftet behovet for at øge forudsigeligheden i EU-bidraget i udvalget. Det bidrager denne revision af forordningsgrundlaget til.

Vi har fra dansk side fremsat et teknisk forslag om at udskyde betalingen af den årlige bagudrettede korrektion af EU-bidraget. Kommissionen har taget det danske forslag med i deres forslag til revision af forordningen. Det er godt, for det betyder, at vi får mere forudsigelighed i budgetteringen af EU-bidrag. Hidtil har justeringen fundet sted, så vi ikke kunne nå at medtage det i budgetteringen af EU-bidraget på finansloven, og i Kommissionens forslag udskydes betalingen til året efter, hvilket muliggør, at justeringen kan håndteres på finansloven.

Det er måske en anelse teknisk, men set ud fra et budgetteringshensyn er det det en rigtig positiv justering, som i hvert fald vil glæde utrolig mange mennesker i Finansministeriet. Det er vigtigt for os at have fokus på, hvordan vi kan sikre mindst mulig diskrepans mellem det, som vi budgetterer, og de faktiske udgifter, og derfor har regeringen løbende fokus på øget forudsigelighed.

Jeg forventer, at vi under det nuværende franske formandskab kan nå til enighed i Rådet, og at det danske forslag vil være en del af det endelige kompromis.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

ii) Orientering om Kommissionens forslag til nye indtægtskilder til EU's budget og revision af MFF'en

KOM (2021) 0566, KOM (2021) 0569

Finansministeren: Kommissionen har den 22. december 2021 fremlagt en pakke, der indeholder forslag til nye indtægtskilder til EU's budget samt forslag til revision af EU's flerårige finansielle ramme (MFF'en). Der er tale om forslag til nye indtægtskilder baseret på provenu fra CO₂-kvotehandelssystemet – den såkaldte CO₂-grænsetilpasningsmekanisme – samt søjle 1 i OECD-aftalen om international selskabsbeskatning.

Kommissionen skønner, at de nye indtægtskilder samlet vil kunne generere et provenu på 12-13,5 mia. euro årligt i gennemsnit over 2023 til 2030. Vi kan endnu ikke med tilstrækkelig sikkerhed skønne over den danske finansieringsandel heraf. Der pågår et teknisk arbejde på embedsmandsniveau for at kunne beregne konsekvenserne.

Med revisionen af MFF'en foreslår Kommissionen for det første at øge udgiftslofterne i 2025-2027 med i alt 20 mia. euro for at få plads til udgifterne til den nye sociale klimafond, og for det andet øges udgifterne i 2024-2027 med henblik på at skabe rum til tidlig tilbagebetaling af lånene til genopretningsmidlerne.

Der er tale om komplicerede tekniske forslag, og der udestår som nævnt tekniske afklaringer med Kommissionen. Forslagspakken kan have væsentlige konsekvenser, som vi endnu ikke kan skønne præcist over. Jeg er meget opmærksom på, at udvalget generelt har stor interesse for disse sager, og jeg ønsker derfor også en tæt og løbende inddragelse af udvalget. Derfor vil jeg gerne tilbyde udvalget en teknisk gennemgang af forslagspakkens indhold og konsekvenser, så snart vi har en rimelig sikkerhed for tallene, så vi kan sikre en løbende og tæt dialog om indholdet i forslagene. Jeg håber, at der vil være interesse for det, og det vil jeg selvfølgelig gerne bidrage til.

Den fungerende formand: Tak for tilbuddet om teknisk gennemgang. Med det engagement, der normalt er i udvalget, er jeg sikker på, at vi vil gerne vil tage imod tilbuddet.

Kim Valentin: Kommissionen melder indtægtsrammer ud for enkelte dele af Fit for 55. Hvordan kan de egentlig det, når man ikke engang er blevet enige om Fit for 55? Og det er, så vidt jeg kan se, yderst tvivlsomt, om man overhovedet kan blive enige om CBAM (EU's CO₂-grænsetilpasningsmekanisme).

Anne Valentina Berthelsen: Det er rigtig fint at få en teknisk gennemgang af en eventuel gennemåbning af MFF'en. Jeg tror, at det bliver ret sprængfarligt, så det vil vi se meget frem til og glæde os til at drøfte. Måske kan finansministeren lokkes til at sætte lidt flere ord på, hvornår den tekniske gennemgang kommer til at ligge? Vi har selvfølgelig lidt tid at løbe på.

Finansministeren: Kim Valentin spørger til nye indtægtskilder og Fit for 55-komplekset. Det er forventningen, at vi først drøfter substans i klimaforslagene, når det er på plads, og så skal vi selvfølgelig også der drøfte, hvordan vi håndterer provenuet. Det er desuden forventningen, at et samlet kompromis skal landes i forbindelse med mødet i Det Europæiske Råd, så der bliver lejlighed til at vende tilbage til det.

Til Anne Valentina Berthelsen: Vi arbejder benhårdt på at kunne regne på konsekvenserne. Jeg må samtidig sige, at det er meget komplicerede beregninger, hvor vi også har haft brug for en del afklaringer fra Kommissionen. Derfor kan jeg desværre ikke give en dato, men vi arbejder på højtryk. Lige så snart vi er klar og har noget, vi synes er rimelig konsoliderede tal, vil vi indkalde til den tekniske gennemgang. Vi har kun et ønske om at kunne dele med jer så hurtigt som muligt. Omvendt har vi også et ønske om at føle os rimelig sikre på, at det, vi deler, også holder. Det er vel en fælles interesse.

Anne Valentina Berthelsen: Jeg har fuld forståelse for, at der lige skal testes noget ind på lommeregneren, før vi kan få teknisk gennemgang. Men belært af diskussionen om, hvornår tal er konsoliderede, kan ministeren overveje, om han hurtigst muligt kan finde en dato, hvor vi kan komme over, og hvor han tænker, at man har regnet tilstrækkeligt færdigt, for det kommer til at optage os ret meget.

Finansministeren: Lige så snart det er færdigt, vil vi meget gerne indkalde til teknisk gennemgang. Det lyder så frisk, at der lige skal testes lidt ind på lommeregneren – det er en lidt større øvelse end det, fordi der også skal nogle afklaringer til i EU-systemet, hvor man skal være sikker på, hvordan forskellige dele skal fortolkes. Jeg deler ønsket om, at vi så snart som muligt kan have det klar, og det håber vi også at få.

iii) Orientering om Rådets retningslinjer for EU's 2023-budget

Finansministeren: Rådets retningslinjer for EU's 2023-budget fungerer som input til Kommissionen om, hvordan Rådet ønsker, at budgetudkastet udformes. Jeg forventer, at retningslinjerne som vanligt vil henvise til de klassiske budgetprincipper, som Danmark traditionelt har forsvaret i budgetforhandlingen. Dertil er der bl.a. indarbejdet en henvisning til behovet for at stabilisere antallet af ansatte i EU's institutioner. Jeg forventer, at der opnås enighed om retningslinjerne på embedsmandsniveau.

- L Punkt 2. Samråd med finansministeren om indholdet af det danske konvergensprogram 2022 og nationale reformprogram, og herunder rapporteringen til Kommissionen om gennemførelsen af den danske genopretningsplan (enslydende samrådsspørgsmål er stillet på FIU alm. del - samrådsspørgsmål K)**

EUU alm. del (20211) – Samrådsspørgsmål M

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

Punkt 3. Rådsmøde nr. 3847 (udenrigsanliggender) den 21. februar 2022

EUU alm. del (20211) – Bilag 290 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren: Alle punkter forelægges til orientering.

1. Klimadiplomati

– *Politisk drøftelse/rådskonklusioner*

Rådsmøde 3847 – Bilag 1 (samlenotat side 2)

EUU alm. del (20201) – Bilag 735 (udvalgsmødereferat side 478, senest behandlet i EUU 21/1-21)

Udenrigsministeren: Formålet er for det første at gøre status for COP26, for det andet at skærpe EU's klimadiplomatiske indsats og for det tredje at sikre konkret implementering af de ambitioner, der blev udmeldt ved COP26.

Der er sket meget siden rådskonklusionerne og den seneste rådsdrøftelse af EU's klima- og energidiplomati i januar 2021. Sidste år kæmpede vi fra dansk side for at få udfasning af kul ind i rådskonklusionerne, og gennem godt diplomatisk håndværk sørgede Danmark for, at kuludfasning stod tydeligt i rådskonklusionerne.

COP26 til COP27

Rådsdrøftelsen skal medvirke til at følge op på COP26 og sikre konkret implementering af EU's ambitioner. COP26 var et vigtigt skridt i den rigtige retning, og der blev for første gang opnået enighed om, at 1,5 grad er det mål, verden arbejder efter. Der blev indleveret ambitiøse reduktionsforpligtelser fra flere store udledere, men meget mere skal gøres, både for at hæve ambitionerne og for at sikre, at de bliver efterlevet. Rådsdrøftelsen skal derfor også medvirke til at se frem mod COP27 i Egypten. Her forventer vi, at fokus vil være på klimafinansiering – både tilpasning, men også kompensation for tab og skader.

Jeg vil på rådsmødet tale for, at EU bidrager endnu mere aktivt til at løfte det globale ambitionsniveau. EU skal gå forrest og skabe alliancer og samarbejder med andre lande og partnere for at fremme højere ambitioner, øget klimahandling og energiomstilling gennem grønne løsninger.

Endelig vil vi understrege behovet for at drøfte geopolitiske aspekter af klimaforandringerne og grøn omstilling, bl.a. når kampen om knappe naturressourcer skærpes. En sådan udvikling skal forebygges ved at understøtte en retfærdig grøn omstilling – ikke mindst i Afrika.

Klimaforandringer puster også til sikkerhedspolitiske spændinger i lande, der ligger tæt op ad Europa. Det er vigtigt, at EU anvender hele værktøjskassen for at imødegå de nye udfordringer.

Der venter et spændende år forude for klimadiplomati. Med COP26 har vi lagt et stærkt fundament for, at EU og Danmark kommer til at spille en vigtig rolle op til COP27.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

2. Bosnien-Hercegovina

– Politisk drøftelse

Rådsmøde 3847 – Bilag 1 (samlenotat side 4)

Udenrigsministeren: Situationen i landet er stærkt bekymrende. Selv om der på det seneste er kommet lidt mere forsonende meldinger fra bosnisk-serbisk side, er truslen om løsrivelse ikke ovre.

I november 2021 sidste år tog lederen af de bosniske serbere, Milorad Dodik, igen skridt i retning af en løsrivelse fra Bosnien. Det kom efter, at det bosnisk-serbiske parlament i juli 2021 havde besluttet at boykotte de statslige bosniske strukturer, dvs. det bosniske parlament, regeringen og det roterende præsidentskab.

Den 1. februar 2022 besluttede det bosnisk-serbiske parlament heldigvis at ophæve boykotten og genindtræde i de centrale institutioner. Det er en god nyhed, men det ændrer ikke ved, at den politiske situation i landet er skrøbelig. Dodik har ikke opgivet sine tanker om at overføre centrale statslige myndighedsopgaver til Republika Srpska, og det vil i givet fald være et første skridt mod en reel løsrivelse.

Den højspændte politiske situation i Bosnien efterlader ingen tvivl om, at der er et påtrængende behov for en ny forfatning i landet. Den nuværende forfatning bygger på Daytonaftalen, der i 1995 afsluttede krigen i Bosnien. Aftalen skabte en kompliceret institutionel magtdeling, der stadig hæmmer landets udvikling, men det var det, der var muligt dengang. I dag er der behov for en forfatning, der tager livtag med de kringlede beslutningsprocesser, der lammer landets handleevne.

Initiativet til forfatningsændringer må og skal komme fra de bosniske ledere selv. De er de eneste, der har legitimiteten til det. Men Danmark arbejder for, at EU skal fortsætte med at presse på og tilskynde Bosniens ledere til at gennemføre de nødvendige reformer. Først og fremmest af forfatningen og valgloven.

Såfremt Dodik fortsætter sine forsøg på løsrivelse, vil jeg finde det rigtigt, at EU ser på, hvilke passende tiltag man kan iværksætte. Det kan også indebære indførelsen af sanktioner mod bosnisk-serbiske ledere.

Det er vigtigt, at EU finder sammen om at hjælpe Bosnien ud af det nuværende morads. Ikke kun for bosniernes skyld, men også for vores egen, for vi har en interesse i at skabe stabilitet i et hjørne af Europa, der jo desværre ofte har været præget af det modsatte.

Alex Ahrendtsen: Jeg vil gerne udfordre den politiske kurs, som EU og dermed Danmark fastholder. Spørgsmålet er, om det ikke er på tide at begynde på en anden tilgang. Bosnien-Hercegovina er på mange måder et multikulturelt fallitbo, og det virker omsonst på mig, at man bliver ved med at fastholde en model, som er dømt til at mislykkes. De fleste i landet ønsker ikke at bo sammen, og der er kulturelle, religiøse og historiske grunde til det. Meget af det skyldes selvfølgelig også den enormt brutale tyrkiske besættelse i mange århundreder. Ville det klogeste ikke være at opgive Daytonaftalen og i stedet sørge for en fornuftig overgang, som f.eks. fører til, at de bosniske serbere bliver forenede med Serbien, hvis de ønsker det efter en folkeafstemning?

Jeg har meget svært ved at se, at de nogen sinde kommer til at ønske at bo sammen – dertil er sårene alt for dybe, og vi risikerer bare, at der udbryder borgerkrig om 25, 30 eller 40 år igen. Ville det ikke være klogere at begynde at tænke nyt og tage bestik af situationen, som den er, i stedet for at drømme om en multikulturel fremtid i Bosnien-Hercegovina, der er dømt til at mislykkes?

Søren Søndergaard: Man kan fremføre det kætterske synspunkt, at risikoen for den næste krig i Europa nok er større i Bosnien-Hercegovina end i Ukraine, men det behøver ministeren ikke bekræfte.

Det, der er på spil i Bosnien-Hercegovina, er en opsplittning af landet ud fra etniske og kulturelle grænser bare med det lille problem, at det ikke kan lade sig gøre, fordi folk bor mellem hinanden i de større byer som f.eks. Sarajevo og Mostar. Selv i Republika Srpska er der store enklaver af bosniakker, så en opdeling kan ikke komme til at foregå fredeligt – den kan kun komme gennem krig. Alligevel er der centrale kræfter i EU, der taler for den opdeling. Vi har set udspil fra den kroatiske og ungarske regering, fra ledende politikere, som også spiller en rolle i Bosnien-Hercegovina, bl.a. i den militære del af Bosnien-Hercegovina, og fra Det Østrigske Frihedsparti, som taler for en opdeling. Derfor er det klart, at alternativet ikke bare er at gentage, at vi skal forsvare Daytonaftalen og multietniske samfund osv. Man bliver nødt til at tage initiativer.

Det helt store problem er, at folk ikke får lov til at deltage som borgere i Bosnien-Hercegovina, hvis de bor i en entitet, der ikke svarer til deres etniske udgangspunkt. De kan ikke vælge en kroat, der bor i Republika Srpska, de kan ikke vælge politikere, som man føler repræsenterer sig og så fremdeles. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har gang på gang slået fast, at det ikke gik, og det skaber spændinger hele tiden. Det skyldes også, at den opdeling oven i købet er forbundet med økonomiske incitamenter, hvor bander fordeler midlerne alt efter, hvor linjerne gik, da man indgik Daytonaftalen – helt ned til gadeniveau.

Derfor bliver jeg nødt til at spørge ministeren igen – jeg har også gjort det skriftligt – hvilke initiativer der kommer fra EU for at presse på for, at Menneskerettighedsdomstolens afgørelser på området efterleves? Hvilke initiativer kommer der fra den danske regering for at man tager klart afstand fra de dele af EU, som rent faktisk taler for en krig i Bosnien-Hercegovina? Ellers kan vi bare vente på den situation, som Alex Ahrendtsen skitserer, for den kommer jo, hvis ikke der sker noget andet. Så kan man ønske den situation, som Alex Ahrendtsen gør, men jeg ønsker den ikke, og det er derfor, jeg ønsker, at der skal ske noget andet.

Udenrigsministeren: Det er en rigtig vigtig diskussion, som vi med god grund har haft på flere europaudvalgsmøder på det seneste. Situationen er virkelig bekymrende. Jeg tror desværre ikke, at den vej, som Alex Ahrendtsen anviser, vil føre til det, som jeg tror, at Alex Ahrendtsen er optaget af, altså stabilitet, fred og fordragelighed mellem de befolkningsgrupper, etniske grupper og religiøse grupper, der bor i Bosnien-Hercegovina i dag. Det gør jeg ikke af den grund, som Søren Søndergaard nævnte – folk bor mellem hinanden.

Hele problemet med Daytonaftalen fra 1995 er, at den opsplitter folk ud fra etniske og religiøse grupper, og det har på en måde cementeret opsplittningen, og derfor er der kun én vej. Det er at få indført egentlige reformer inklusive valgreform i landet, så man kommer væk fra den etniske opdeling af landet. Jeg mener, at det er helt afgørende, hvis det skal lykkes. Det er et etnisk klude-

tæppe, så jeg er enig med Søren Søndergaard i, at det er umuligt at fordele det fair, og i øvrigt ville det gå imod ånden i Daytonaftalen.

Det er ikke nogen hemmelighed, at nogle ville opfatte det som en belønning af serberne, som var de primære aggressorer i 90'erne. Derfor tror jeg, at det er essentielt, at vi fortsat støtter op om Bosnien-Hercegovinas territoriale integritet og sammenhængskraft, både på grund af Bosnien-Hercegovina og situationen i landet, men også for hele Balkan. Hvis vi gør noget andet, tror jeg, at vi åbner Pandoras æske, og så tør jeg ikke at sige, hvilke konsekvenser det vil få i hele regionen.

Jeg er enig i hele Søren Søndergaards analyse, og Det Udenrigspolitiske Nævn – og jeg tror også Europaudvalget – planlægger at besøge Bosnien-Hercegovina meget snart. Det er jeg rigtig glad for, og jeg har taget initiativ til at tage ordførere med. Man må erkende, at hele situationen på Vestbalkan i virkeligheden har ligget i skyggen af andre store konflikter igennem de seneste 5-20 år i virkeligheden, så det er bekymrende.

Søren Søndergaard stiller flere relevante spørgsmål, og jeg har svaret på mange af dem den 18. januar 2022. Med hensyn til hvad EU kan gøre, har EU konsekvent krævet, at de politiske ledere i Bosnien-Hercegovina efterlever dommene fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol. I Kommissionens udtalelse fra 2019 i forbindelse med Bosnien-Hercegovinas ansøgning om EU-medlemskab opstiller Kommissionen desuden 14 nøgleprioriteter, som Bosnien-Hercegovina skal efterleve, før landet kan få tildelt kandidatstatus. Her er vi inde på noget centralt, for initiativerne til reformer i landet skal komme fra de bosniske ledere selv, men EU kan give det strengest mulige incitament til at indføre reformer.

Specifikt Sejdić-Finci-dommen var en af nøgleprioriteterne. Vi har fra dansk side også konsekvent fremhævet behovet for ny forfatning og en ny valglov i samtaler med de bosniske regeringsrepræsentanter. Det vil vi fortsat gøre, og derfor tror jeg også, at det er klogt at vi besøger Bosnien-Hercegovina. Jeg tror, at det gør en forskel på Vestbalkan, at vi er politisk til stede og taler med de ansvarlige for situationen.

Bosnien-Hercegovina ved godt, at vi prøver at lægge politisk pres. Jeg holdt f.eks. en tale til en konference, som Den Danske Helsinki-Komité for Menneskerettigheder afholdt om Bosnien-Hercegovinas fremtid efter 30 års uafhængighed. Bosnien-Hercegovinas herværende ambassade holdt den 13. januar 2022 et arrangement, hvor også Bosnien-Hercegovinas udenrigsminister deltog. Vi deler bekymringen og er enige i behovet for, at EU engagerer sig endnu mere i fremtiden.

Alex Ahrendtsen: Der er noget forunderligt ved Bosnien-Hercegovina. Etnisk set er menneskene fuldstændig ens, og de taler stort set samme sprog. Kulturen er også næsten den samme, i hvert fald når det drejer sig om dagligdagslivet, og musiksmagen er ens – de stemmer oftest på de samme kunstnere til Eurovision Song Contest. Alligevel vil de ikke bo sammen. Hvorfor skal vi blive ved med at tvinge dem til at bo sammen?

Danmark har gode erfaringer fra 1920, hvor Danmark havde de samme problemer med Tyskland. Vi kunne heller ikke finde ud af at bo sammen. Der var to ulykkelige krige, og Danmark mistede næsten sig selv. Alligevel fandt vi en måde at komme ud af den misere på, og i dag bliver det fremhævet som en lykkelig skilsmisse overalt i verden. Det er lykkedes os at skabe fred og at få et fantastisk forhold til Tyskland, som vi virkelig havde det problematisk med. Der er stadig væk min-

dretal i både Danmark og Tyskland, og København-Bonn-erklæringerne fra 1955 sørger for, at de har det godt. Der er mange gode eksempler i det dansk-tyske samarbejde, som man ville kunne sætte i værk i Bosnien-Hercegovina.

Jeg siger det helt klart: Der kommer krig igen i Bosnien-Hercegovina – det er bare et spørgsmål om tid. Det skyldes også, at der er udenlandske stormagtskræfter, der har en interesse i det. Rusland har en interesse i at understøtte de kræfter, der ønsker en opsplitning eller en krig, for det vil også svække EU. Hvorfor ikke sørge for at få sat en proces i gang, der fører til en lykkelig og fredelig skilsmisse, så godt det nu kan lade sig gøre? Jeg forstår simpelt hen ikke EU og den danske regering. Der er ingen grund til at tro, at det bliver anderledes. Jeg ville ønske, at det var anderledes – jeg ønsker ikke det her.

Søren Søndergaard: Jeg ved ikke, hvor Alex Ahrendtsen har det fra, at bosnierne ikke vil bo sammen. Mig bekendt er der ingen undersøgelser, der viser det. Det er rigtigt, at der er nationalistiske kræfter, som i høj grad er forbundet med kriminelle. For det ulyksalige resultat af Dayton er, at man næsten ned til gadeniveau begyndte at fordele pengene efter dem, der tilfældigvis havde magten over f.eks. det lokale vandværk. De folk styrer i dag med de penge, de får ind, og ønsker at få mere kontrol over dem. Men de udgør ikke flertallet af den bosniske befolkning. Man skal skille mange ægteskaber ad, hvis man skal skille den bosniske befolkning ad, for folk er gift på kryds og tværs og bor på kryds og tværs i storbyerne.

Bosnien-Hercegovina ønsker ikke at blive opdelt, men der er nationalistiske kræfter, der ønsker det, og problemet er, at de får støtte fra EU-lande. De får støtte fra Ungarn, Østrig og Kroatien. Jeg er fuldstændig enig i alt, hvad ministeren siger, og vi er også enige om, at hvad man skal sige i sammenhænge med Bosnien-Hercegovina.

Men hvornår tager den danske regering et initiativ, der får EU til at tage et initiativ, der ikke bare handler om at sige noget? I øjeblikket bliver de kroatisk nationalistiske kræfter understøttet af Kroatien på et niveau, hvor Kroatien ikke vil anerkende den kroatisk præsident for Bosnien-Hercegovina, fordi han ikke er nationalistisk nok. Det viser, hvor fuldstændig absurd situationen er. Det kommer til at gå på den måde, at nationalisterne ligesom under borgerkrigen i 90'erne får kuet de antinationalistiske kræfter gennem mord, overfald og etnisk udrensning, hvis ikke EU får sagt fra over for de lande, og hvis ikke EU på en helt anden måde tager initiativer.

Ministeren henviser til Rådets konklusioner om Kommissionens udtalelse om Bosnien-Hercegovinas ansøgning om medlemskab af EU, 10. december 2019. Hvor er initiativerne for at følge op her og nu?

Udenrigsministeren: Jeg er enig med Alex Ahrendtsen i, at der er stormagter, som prøver at skabe splittelse både i Bosnien-Hercegovina og på Vestbalkan som sådan. Jeg tror ikke, at vi skal gøre os nogen naive forestillinger om, at bl.a. Rusland ikke forsøger at spille en destruktiv rolle ved at skubbe til etniske spændinger og skabe konflikter. Derfor er det også så vigtigt, at vi arbejder for, at der ikke udbryder nye etniske og voldelige konflikter og sikkerhedskollaps i enklaven, der ligger midt mellem EU-lande, for det vil også true vores sikkerhed i sidste ende. Jeg er derfor glad for interessen for sagen.

Hvorfor er en deling stærkt problematisk for at sige det mildt? For det første er landet, som Søren Søndergaard forklarede, et etnisk kludetæppe med sammenblandede familier osv. Det vil også være umuligt at lave en fair deling langs etniske skillelinjer. For det andet ville delingen gå imod ånden i Daytonaftalen, idet den ville validere den etniske opsplitning, som Daytonaftalen netop forsøgte at modgå og især belønne serberne, som var de primære aggressorer i 1990'erne. For det tredje er det territorium, Republika Srpska kontrollerer, delt i to, hvor den vestlige del ville ligge som en ø mellem resten af Bosnien-Hercegovina og Kroatien, så det ville også blive mærkeligt.

En deling ville desuden have helt uforudsigelige konsekvenser for det øvrige Vestbalkan, hvor landegrænser sjældent følger etniske grænser. Det er derfor at åbne Pandoras æske i en region, som havde en forfærdelig og blodig historie i 90'erne. Jeg anerkender, at Alex Ahrendtsen er optaget af en løsning, men af de grunde tror jeg ikke, at den løsning vil skabe fred, sikkerhed og stabilitet til gavn for alle befolkningsgrupper på Vestbalkan og selvfølgelig i Bosnien-Hercegovina i særdeleshed.

Til Søren Søndergaard: Det er rigtigt, at EU skal presse på, tage initiativer og bruge sine forskellige magtredskaber, f.eks. det forhold, at Bosnien-Hercegovina gerne vil være kandidat til at være medlem af EU. Men det er også vigtigt, at initiativerne til reformer skal komme fra de serbiske ledere selv, hvis det skal lykkes, for det er vigtigt, at der er et ejerskab til det. Danmark arbejder konkret sammen med andre medlemslande i EU for at få den høje repræsentant Josep Borrel til at præsentere en oversigt over mulige optioner, så vi får et overblik og kan rykke for forskellige initiativer. Det tror jeg er vigtigt, ligesom det er vigtigt, at der er ejerskab hos de bosniske ledere selv, hvis det skal lykkes, men det ene behøver ikke at udelukke det andet.

3. Cybersikkerhed/øvelse

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3847 – Bilag 1 (sammenotat side 6)

Udenrigsministeren: Rådet vil indgå i afslutningen på en større cyberøvelse, som blev igangsat af EU-formandskabet i starten af januar 2022. Øvelsens formål er at teste EU's cyberberedskab og medlemslandenes evne til at støtte hinanden, formulere fælles kommunikation og iværksætte konkrete modsvar i tilfælde af cyberangreb. Der er med andre ord ikke tale om et vanligt diskussionspunkt, men alene en øvelse.

Fra dansk side byder vi øvelsen velkommen og værdsætter muligheden for at teste EU's krisestyringsinstrumenter på cyberområdet. Det seneste cyberangreb i Ukraine – der af USA anses som del af et større russisk forsøg på at destabilisere Ukraine – viser med al tydelighed vigtigheden af cybersikkerhed og solide krisestyringsinstrumenter.

Jeg ser derfor frem til at deltage i øvelsen og håber, at denne type øvelser kan bidrage til at styrke EU-samarbejdet på cyberområdet.

Anne Valentina Berthelsen: Det er rigtig godt, for vi er i mine øjne lidt bagefter på cyberforsvar, og jeg mener, at vi skal opruste på det. Men hvad kommer der ud af den øvelse? Hvordan forventer man, at det kommer til at gå, og hvad vil der efterfølgende komme af konklusioner fra EU? Der er ingen tvivl om, at vi skal være opmærksomme på cyberangreb – ikke kun i denne situation men også i fremtiden – og jeg går også ud fra, at der i den nuværende situation vil komme en enorm spillover af cyberangreb fra russisk side på dansk infrastruktur og dansk erhvervsliv, som ikke nødvendigvis er direkte målrettet os, men som vil ramme os alligevel. Hvordan håndterer man det i EU lige nu?

Udenrigsministeren: Jeg er helt enig og både EU's og EU-medlemslandenes kapacitet til at modstå cybertrusler og -angreb er vigtig. Det bør vi alle sammen arbejde benhårdt med. Jeg synes, at det er entydigt positivt, at det nu kommer helt op på rådsniveau, hvor ministrene skal drøfte det og gennemføre en cyberøvelse. Jeg tror, at vi skal vænne os til at leve i den verden, fordi teknologi og cyber er blevet så stor en del af det, der kan bruges positivt, men også bruges sikkerhedsmæssigt til at angribe os og vores åbne og demokratiske samfund. Jeg er også enig i, at vi i virkeligheden skal bygge større resiliens.

Forhåbentlig kommer der læringspunkter ud af det, så EU kan blive endnu bedre til krisestyring, såfremt man måtte være udsat for cyberangreb. Den slags øvelser er ret gode til at afdække eventuelle svagheder, og hvor kan man gøre tingene bedre.

Anne Valentina Berthelsen: Jeg er glad for, at ministeren er enig. Det havde jeg sådan set også regnet med, og det var kommet lidt bag på mig, hvis han ikke var. Ministeren siger, at der sandsynligvis kommer det ud af øvelsen, at man får afdækket nogle svagheder. Der er jo svagheder over det hele. Nu taler jeg bare som forsvarsordfører, så jeg er interesseret i, om der er noget på tegnebrættet på europæisk plan med hensyn til at få dækket svaghederne ind? Vi kender jo en række af

dem i forvejen. Hvad ligger der ude i fremtiden af muligheder for at tage initiativer på europæisk plan for at få lappet nogle af de huller?

Udenrigsministeren: Alle har undervurderet betydningen af i cybersikkerhed i den verden, vi lever i, så vi er fuldstændig enige om det. EU har igennem de seneste år styrket cybersikkerheden igennem en række initiativer, bl.a. oprettelsen af det første net- og informationssikkerhedsdirektiv (NIS-direktivet), oprettelsen af EU's cyberagentur (ENISA) og opstillingen af EU's cyberdiplomatiske værktøjskasse. Desuden ventes den kommende opdatering af net- og informationssikkerhedsdirektivet (NIS2) at stille yderligere krav til cybersikkerheden hos flere myndigheder til virksomheder, der leverer tjenester til kritiske funktioner i EU's medlemsstater, og medlemsstaternes tilsyn med cybersikkerheden.

Men jeg er enig i, at cybertruslen løbende udvikler sig, og derfor skal vi hele tiden gøre mere for at sikre, at det både er så besværligt og omkostningsfuldt som muligt at udføre cyberangreb mod EU. Begge dele er helt afgørende. Derfor presser vi fra dansk side på for, at cybersikkerhed får en prominent plads i det strategiske kompas. Her kan I jo virkelig spille en ret central rolle i, at kompasset indeholder en målsætning om at styrke EU's evne til at besvare cyberangreb.

Medlemslandene er jo også selv ansvarlige for at skærpe deres cybersikkerhedssystemer, som jeg ved, at forsvarsordføreren er optaget af, så vi helt enige.

4. Eventuelt

Situationen i Ukraine

Udenrigsministeren: Der er selvsagt tale om en flydende situation, som derfor kan blive tilføjet dagsordenen med kort varsel. I så fald vil jeg naturligvis sørge for at holde udvalget orienteret.

Der pågår i disse dage intense diplomatiske bestræbelser på at deeskalere situationen. Som jeg tidligere har orienteret udvalget om, forberedes der samtidig i EU meget markante sanktioner mod Rusland, såfremt der skulle blive behov herfor. Det er et arbejde, vi fra dansk side aktivt bakker op om. Det er klart, at sanktioner kan få omkostninger, også for dansk erhvervsliv. Men omkostningerne ved ikke at gøre noget – eller ved at reagere for svagt – kan vise sig langt større. Kommissionen har endnu ikke fordelt de konkrete sanktionsforslag. Når det måtte ske, vil udvalget selvfølgelig blive inddraget, forventeligt med kort varsel.

Anne Valentina Berthelsen: Hvad kommer der foreløbigt ud af måske især den franske præsident, Emmanuel Macrons, bestræbelser på at skabe dialog i situationen? Vi følger det time for time, og der er ingen tvivl om, at vi i Socialistisk Folkeparti mener, at man skal spille på samtlige diplomatiske og dialogbaserede tangenter, også selv om vi står i den ret alvorlige situation, vi nu gør. Tror ministeren, at der er mulighed for at rykke noget fra fransk side i konflikten?

Udenrigsministeren: Emnet er endnu ikke kommet på dagsordenen, men jeg vil ikke blive overrasket, hvis det kommer på i sidste øjeblik, fordi vi står i den situation og den krise, vi gør, med hensyn til Rusland og Ukraine.

Der bliver spurgt til Macrons besøg hos Putin og den dialog, der foregår. Russerne har opbygget over 100.000 styrker langs grænsen til Ukraine, og som statsministeren sagde forleden, kan Putin iværksætte militær invasion nu, hvis han beslutter sig for det. Det er ret skræmmende, når man tænker på historien – hvad der skete i 2014 – og også hvilket ultimatum russerne er kommet med over for Ukraine. I den forbindelse er det vigtigt, at vi gør alt det, vi kan, for at undgå, at der kommer en krig.

For EU's vedkommende er det vigtigste selvfølgelig at koordinere tæt med NATO-landene og transatlantisk med vores partnere, men vi er også klar til at iværksætte de meste omfattende sanktioner mod Rusland, de nogensinde har set, såfremt de skulle gå militært ind i Ukraine og invadere landet. Det har regeringen sagt meget klart, for det er vigtigt for at undgå krigen, at Putin kan se, at det vil have en stor omkostning for Rusland, for deres økonomi og for ham selv, hvis han måtte gå den vej.

Dialogsporet er foregået i forskellige spor – der er USA-Rusland, Rusland-NATO og et OSCE-spor, hvor Rusland ikke har bidt til bolle for at løse problemerne eller være i dialog. Derudover er der en række bilaterale dialoger, bl.a. med Macron. Jeg synes, at det er godt, at vi har en dialog, og jeg tror på diplomatiet. Det skal selvfølgelig prøves, og vi er altid åbne for at finde løsninger, så længe de løsninger ikke indbefatter, at man tager friheden fra et suverænt europæisk land som Ukraine eller begynder at skulle omkalfatre hele den europæiske sikkerhedsorden.

Som jeg forstod det, var det et langt møde mellem Putin og Macron, og nu må vi se, om der

kom noget ud af det. Ud fra hvad man kan læse i medierne, var opfattelsen af det lidt forskellig i Kreml og hos Macron bagefter. Med andre ord: Vi arbejder for det bedste, og vi håber, at der ikke kommer krig, at Rusland stopper sine trusler, og at vi kan vende tilbage til mere sikkerhed i Europa for alle, men vi forbereder os på det værste. Det tror jeg at vi gør med god grund, også historien taget i betragtning.

Anne Valentina Berthelsen: Kan ministeren lokkes til at sætte lidt flere ord på Macrons besøg, den europæiske stilling i ukrainekonflikten og det, Rusland foretager sig lige nu? Der er jo nogle, der får det indtryk, at EU har en lidt mudret og ikke så samlet front i spørgsmålet, når man læser aviserne. Macron kører bilaterale dialoger og forsøger måske også lidt inspireret af sin egen valgkampssituation at rykke noget. Og så har vi Tyskland, som hænger lidt i håndbremsen, i hvert fald med hensyn til hvad jeg ville synes var hensigtsmæssigt i konflikten.

Vi har den betragtning, at et samlet EU og et samlet NATO er absolut nødvendigt for at afskrække Rusland i situationer som denne. Ministeren har også selv ved flere lejligheder sagt, at der fra russisk side også er et ønske, der er større end bare Ukraine, som handler om at splitte den vestlige verden i flere forskellige institutioner og på flere forskellige måder. Hvordan ser ministeren på det billede, der tegner sig af den europæiske indsats i konflikten? Taler Macron på vegne af EU, eller taler han mere på vegne af sin valgkamp?

Udenrigsministeren: I Normandietformatet forhandler Frankrig, Tyskland, Rusland og Ukraine for at finde en løsning for konflikten i Østukraine. Hvad der kan gøres i det format for at bidrage til dels at implementere Minskaftalen, dels finde løsninger på konflikten i det østlige Ukraine, er rigtig vigtigt. Frankrig og Tyskland spiller selvfølgelig en rolle, for det er dem, der faciliterer. Det er fuldt ud støttet af USA, så som en der tror på diplomati, og at der skal findes løsninger, tror jeg, at det er vigtigt.

Den danske regerings holdning er, at alt det, som EU, NATO, USA og OSCE gør, skal koordineres, for det er vigtigt, at vi står stærkt i en fælles front over for Ruslands helt uhørte provokationer mod Ukraine i særdeleshed, men også europæisk sikkerhed i almindelighed. Man kan håbe på, at der kommer gang i Normandietformatet igen – det er desværre ikke lykkedes. Der har været eksperter samlet, men der er ikke kommet noget ud af det, men jeg synes, at det er vigtigt at skubbe på for fremgang i det format også.

5. Siden sidst

a) Orientering om EU's strategiske kompas

EUU alm. del (20211) – Bilag 191 (fortroligt udkast til EU's strategiske kompas)

Udenrigsministeren: Eftersom udvalget har udvist interesse for udviklingen af EU's strategiske kompas, vil jeg helt kort give en status på processen.

Vi drøftede kompasset i udvalget den 13. november 2021 i forbindelse med forelæggelsen af rådsmødet den 15. november. Efterfølgende har regeringen oversendt det første udkast til det strategiske kompas til udvalget.

På det uformelle udenrigsministermøde den 13.-14. januar 2022 drøftede vi et revideret udkast af kompasset, som mange medlemslande fandt ramte en god balance både med hensyn til geografi og ambitionsniveau. I tråd med regeringens holdning bød jeg det reviderede udkast velkommen og støttede op om, at EU tager mere ansvar for egen sikkerhed – især i nærområderne. Samtidig understregede jeg sammen med mange andre vigtigheden af, at kompasset komplementerer NATO og medvirker til at styrke det transatlantiske samarbejde.

Forhandlingerne fortsætter nu i Bruxelles, og vi forventer at modtage et endeligt udkast til det strategiske kompas senere denne måned.

Kompasset forventes at skulle vedtages på rådsmødet for udenrigsanliggender i marts 2022 forud for den forventede endossering af stats- og regeringscheferne på mødet i Det Europæiske Råd den 24.-25. marts 2022. Jeg vil selvsagt orientere udvalget forud for den forventede vedtagelse af kompasset.

Søren Søndergaard: Får vi det endelige udkast tilsendt, før vi tager debatten op til mødet i marts?

Kim Valentin: Udenrigsministeren brugte formuleringen, at det strategiske kompas komplementerer NATO. Hvorfor lige det ord? Hvilken definition ligger der i ordet komplementering, og hvorfor er det ikke supplement eller noget tredje?

Er vi ikke udfordrede på forsvarsforbeholdet, når vi sidder med de problemstillinger?

Udenrigsministeren: Til Kim Valentin: NATO skal forny det strategiske koncept i juni 2022 til topmødet med stats- og regeringschefer efter mere end 10 år. Der er det vigtigt, at de to organisationer komplementerer hinanden.

NATO er verdens største og stærkeste militære alliance og den mest succesfulde i historien – over halvdelen af verdens militærudgifter kan tilskrives de 30 NATO-lande. Heraf står USA alene for 40 pct. af de samlede militærudgifter i verden, så den transatlantiske alliance er helt afgørende for både Danmarks og Europas sikkerhed. Derfor tror jeg, at det er vigtigt, at vi ikke begynder at kopiere strukturer. Europa skal tage mere ansvar for egen sikkerhed, og vi mangler ikke strukturer, men kapaciteter til at være aktive i verden for at forsvare os selv mod de trusler, vi står over for. Det gælder f.eks. cyberforsvar, fordi vores samfund og vores kritiske infrastruktur er enormt sårbart over for cyberangreb eller hybridangreb. Her kan vi arbejde tæt sammen i EU.

EU er ikke nogen stor militærmagt. Kun 20 pct. af NATO's militære udgifter kommer fra EU-lande – 80 pct. kommer fra lande uden for EU. Til gengæld er EU en kæmpe økonomisk magt – den næststørste efter USA – og den magt kan vi bruge til at fremme sikkerhed og værdier i verden. Det skal det strategiske kompas også afspejle.

Allerhelst vil jeg gerne se en ny erklæringstekst mellem EU og NATO, hvor de to organisationer bliver enige om, hvordan rollefordelingen er, og hvordan vi kan styrke hinanden med hensyn til sikkerhed og værdier i den kamp, der er. Det er det, der menes med, at man skal komplementere hinanden.

Vi drøfter jævnlige forsvarsforbeholdet, og jeg gentager gerne, at det må sættes til folkeafstemning, hvis det står i vejen for den udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik, som Danmark skal føre for at passe på vores land. Så er der nok også sandsynlighed for, at danskerne vil stemme ja til at fjerne det. Der er vi slet ikke endnu. Derfor er alle vores kræfter sat ind på at skabe et stærkt samarbejde mellem EU og NATO.

Danmark deltager i rigtig meget, og vi er en meget aktiv sikkerhedsaktør også i europæisk sammenhæng. Det er rigtigt, at vi kan ikke deltage i EU-ledede militæroperationer på grund af forsvarsforbeholdet, men vi kan deltage i mange andre europæiske missioner, og det har vi gjort – også de vanskeligste af dem. Vi havde et eksempel med Mali for nylig, hvor vi deltog i taskforce Takuba. Omkring 10 lande har militære bidrag pt., men kredsen er op imod 15 lande i Takuba. Jeg synes, at det er en vigtig debat, og jeg anerkender behovet for at tage den.

Lige nu og her handler det om at styrke vores kapaciteter til forsvar i bredere forstand end militært, også cyber, misinformation, disinformation og beskyttelse af kritisk infrastruktur. Det handler i virkeligheden også om at gøre EU i stand til at bruge sin økonomiske vægt til udenrigspolitisk indflydelse i verden. NATO tager de forholdsregler, vi skal, med hensyn til Ukrainekonflikten, f.eks. at vi afpunder vores afskrækkelses- og forsvarsprofil og samtidig forsøger en dialog med Rusland for at deeskalere. Jeg tror simpelt hen ikke, at tiden er til en folkeafstemning om forsvarsforbeholdet, men der kan vi have forskellige holdninger, og det respekterer jeg fuldt ud.

Til Søren Søndergaard: Udvalget får oversendt det nye udkast til det strategiske kompas i fortrolig form, når det kommer.

Punkt 4. Rådsmøde nr. 3848 (almindelige anliggender) den 22. februar 2022

EUU alm. del (20211) – Bilag 290 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren: Alle punkter forelægges til orientering.

1. Forberedelse af møde i Det Europæiske Råd den 24.-25. marts 2022 (udkast til kommenteret dagsorden)

– *Status/politisk drøftelse*

Rådsmøde 3848 – Bilag 1 (samlenotat side 2)

Udenrigsministeren: På rådsmødet vil den kommenterede dagsorden for mødet i Det Europæiske Råd den 24.-25. marts 2022 blive præsenteret. Det er for tidligt at sige, hvad der vil blive hovedemnet på Det Europæiske Råd, og dagsordenen er forsat under overvejelse.

På nuværende tidspunkt er der lagt op til en drøftelse af sikkerhed og forsvar, hvor Det Europæiske Råd forventes at endossere EU's strategiske kompas. Derudover vil der være en drøftelse af en række økonomiske og sociale emner. På nuværende tidspunkt forventes drøftelsen at fokusere på økonomisk genopretning, det europæisk semester, den sociale dagsorden samt det indre marked og industripolitik. Endelig vil Det Europæiske Råd have en statusdrøftelse af covid-19 med afsæt i den seneste udvikling.

Det er forventningen, at Rådet for Almindelige Anliggender vil tage den kommenterede dagsorden til efterretning. Den egentlige substansdrøftelse af emnerne og udkast til konklusioner for mødet i Det Europæiske Råd vil først finde sted på rådsmødet for almindelige anliggender den 22. marts 2022.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

2. Styrket kollektivt beredskab, indsatskapacitet og modstandsdygtighed over for fremtidige kriser

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3848 – Bilag 1 (sammenotat side 4)

Udenrigsministeren: Formålet med drøftelsen er at følge op på konklusionerne fra Det Europæiske Råd den 16. december 2021 og rådskonklusionerne fra Rådet for Almindelige Anliggender den 23. november 2021 om samme emne. Det fremgår bl.a. af konklusionerne fra mødet i november, at Rådet jævnligt vil vende tilbage til emnet. Der er lagt op til en bred drøftelse, som vil tage afsæt i en diskussionsnote.

Fra dansk side støtter vi arbejdet med at styrke europæisk modstandsdygtighed over for fremtidige kriser. Covid-19 har vist os, at vi er sårbare, og selvom vi forhåbentlig snart kan lægge pandemien bag os, er der udfordringer nok at tage af. Det gælder f.eks. forsyningssikkerhed, cyberangreb eller for stor afhængighed af tredjelande, når det gælder visse kritiske teknologier – blot for at nævne nogle få områder. Det kræver også efter regeringens opfattelse et europæisk svar, og derfor hilser jeg drøftelsen velkommen.

Samtidig er det vigtigt, at arbejdet med at mindske europæisk afhængighed på kritiske områder ikke sker på bekostning af princippet om en åben økonomi, hvilket Danmark som lille, eksportorienteret land har en stor interesse i.

Jeg forventer ikke, at vi på mødet vil skulle træffe operative beslutninger. Men vi vil forhåbentlig på mødet kunne sætte en retning for det videre arbejde på området og sende et klart signal om behovet for at ruste EU bedre til fremtidige kriser.

Christoffer Aagaard Melson: For mig at se er en robust økonomi og ikke for meget gæld altafgørende for, at man kan stå imod kriser. Forventer man, at det vil blive diskuteret, hvordan vi sørger for, at folk rent faktisk får sparet op i gode tider, så vi kan modstå fremtidens kriser og være i stand til at hæve renterne, når inflationen går amok, uden at vi risikerer en gældskrise i Sydeuropa? Hvilken debat forventer ministeren om økonomien, og hvad er Danmarks holdning til at få strammet op, så vi ikke risikerer, at vi står økonomisk sårbart, hvis vi bliver ramt af en krise i fremtiden?

Udenrigsministeren: Jeg er fuldstændig enig i, at det er helt afgørende at have fokus på, hvordan vi øger modstandsdygtigheden i Europa. Den økonomiske diskussion er én ting, men begrebet resiliens anvendes i stigende grad i en række forskellige kontekster i EU og i andre samarbejder. Det handler grundlæggende om evnen til at stå imod trusler, pres eller kriser uden at give køb på sine grundlæggende demokratiske principper eller fundamentale interesser.

Der er to plan i diskussionen om modstandsdygtighed i EU – et langsigtet strategisk plan og et operativt plan. Jeg er helt enig med Christoffer Aagaard Melson i, at stærke økonomier er et vigtigt element. EU er verdens næststørste økonomi efter USA. Vi er stadig foran Kina, men det ændrer sig jo nok. EU er på mange måder verdens mest attraktive marked, og den økonomiske vægt er et vigtigt element i at beskytte os selv, som også kan bruges til indflydelse i verden. På det strategiske plan handler det også om, at vi bliver bedre til at omsætte EU's økonomiske styrke til global indfly-

delse for at fremme vores værdier og interesser. De værdier er under pres, både med hensyn til retsstat internt i EU, og der er flere autokratiske regimer og kræfter, som underminerer de åbne og demokratiske værdier, vi står for. Derfor er det vigtigt, at vi omsætter det til indflydelse.

På det operative plan er fokus i høj grad på at udfærdige konkrete beredskabsplaner. Vi har lige haft covid-19-krisen, som ikke er helt overstået, men det gælder også krisestyringsmekanismer, så vi er bedre rustet til den næste krise, der rammer. Det arbejde ligger i høj grad hos en række af mine kolleger, men det er vigtigt, at vi lærer af den krise, vi har været igennem, og samtidig er opmærksomme på, at historien ikke nødvendigvis gentager sig en til en. Men fremtiden rimer nok på historien, så vi kan lære noget af det, vi har været igennem på sundhedsområdet med covid-19. Der kan også være andre typer kriser. Vi står over for eller midt i en Rusland-Ukraine-krise, og her skal vi også ruste os. Noget af det handler også om at beskytte vores kritiske infrastruktur mod cyberangreb – det er jo bare én måde at være beredt på de kriser, vi står over for.

Den mere økonomiske del ligger i Ecofin-rådet hos finansministeren, så der kan man tage nogle af de mere langsigtede diskussioner bl.a. om vækst- og stabilitetspagten og de elementer, der ligger der.

3. Artikel 7-procedure (Polen)

– *Høring*

KOM (2017) 0835

Rådsmøde 3848 – Bilag 1 (sammenotat side 6)

EUU alm. del (20211) – svar på spm. 58, om den polske regerings udpegning af dommere i december 2015, fra udenrigsministeren

EUU alm. del (20211) – svar på spm. 57, om Europa-Kommissionens kritik af Polen vedr. manglende efterlevelse af de grundlæggende retsstatsprincipper, fra udenrigsministeren

KOM (2018) 0324 – svar på spm. 5, om hvorvidt Europa-Kommissionen endnu ikke har gjort brug af den såkaldte retsstatsmekanisme (forordning (EU) 2020/2092) i forbindelse med Polens manglende efterlevelse af grundlæggende retsstatsprincipper, fra udenrigsministeren

Udenrigsministeren: Regeringen og jeg selv personligt ser med stor alvor på situationen i Polen. Jeg er derfor meget tilfreds med, at vi nu igen får lejlighed til at stille kritiske spørgsmål til Polen.

Vi havde den seneste høring af Polen i juni 2021, og i december 2021 var der en statusdrøftelse af Polen. Derudover har der været dybdegående drøftelser i Det Europæiske Råd i juni og oktober 2021 om forholdene i både Ungarn og i Polen. Samlet set er der derfor ikke tvivl om, at der er stort politisk fokus på området i EU.

Situationen er desværre ikke forbedret, siden jeg senest forelagde sagen for udvalget i december 2021. Den polske regerings retsstatsreformer underminerer fortsat retssystemets uafhængighed. De seneste afgørelser fra den polske forfatningsdomstol – på anmodning fra den polske regering – er meget bekymrende.

Derudover efterlever Polen ikke EU-Domstolens vigtige afgørelser fra juli 2021. Først fastslog EU-Domstolen, at Polen skulle suspendere disciplinærkammerets monopol på at behandle sager om polske dommers manglende uafhængighed. Dernæst blev Polen dømt for traktatbrud, fordi indholdet af retslige afgørelser fra polske dommere kunne blive genstand for en disciplinærsag. Sagt på en anden måde: Polske dommere risikerer at blive straffet for indholdet af deres domme. Det er svært at forestille sig noget ret meget mere direkte brud på princippet om uafhængige domstole end netop det.

Fakta taler fortsat for sig selv. Den bekymrende udvikling i Polen ses tydeligt i Kommissionens årlige retsstatsrapport. Og ifølge World Justice Project's Rule of Law Index er Polen faldet fra en 21.-plads i 2015 til en 36.-plads i 2021.

Derudover er Polen faldet fra en 18.-plads i 2015 til en 64.-plads i 2021 på Worlds Press Freedom Index. Det er en farlig kombination. Uafhængige domstole er afgørende for at opretholde en vel-fungerende retsstat, og en fri og kritisk presse spiller en afgørende rolle i at understøtte retsstaten og i at sikre reel demokratisk kontrol. Derfor er det virkelig bekymrende, at Polen på begge områder rutsjer ned ad listerne.

Udviklingen understreger, hvor vigtigt det er, at vi opretholder det politiske pres – bl.a. gennem artikel 7-proceduren, og vi skal blive ved med at insistere på, at der bliver fundet tilfredsstillende løsninger på problemerne. Vores fælles værdier og retsstatsprincippet skal simpelt hen efterleves i alle medlemslande.

Jeg skylder retfærdigvis at sige, at der på det allerseneste har vist sig et muligt lyspunkt. Den polske præsident, Andrzej Duda, har således for en uge siden bebudet et lovforslag vedrørende det såkaldte disciplinærkammer. Det kan ikke udelukkes, at forslaget måske kan føre til en vis forbedring af forholdene i det polske retsvæsen. Hvis det viser sig at være tilfældet, er det naturligvis meget positivt. Men det er på nuværende tidspunkt stadig for tidligt at sige noget nærmere om, hvad forslaget kommer til at betyde. Samtidig er det også fortsat uklart, om den polske regeringskoalition overhovedet vil støtte vedtagelsen af forslaget. Endelig må man nok umiddelbart sige, at forslaget i sig selv næppe vil være nok til at løse den fulde vifte af problemer, der underminerer uafhængigheden af det polske retsvæsen. Derfor vil jeg advare meget mod at drage forhastede konklusioner.

Selv om der måske er tændt et lille lys af håb, er situationen for den polske retsstat fortsat sådan, at vi kan ikke acceptere, at udviklingen bliver ved med at gå i den forkerte retning. Derfor vil vi fra dansk side naturligvis på rådsmødet deltage aktivt i høringerne og stille kritiske spørgsmål til Polen.

Anne Valentina Berthelsen: Det er virkelig lang tid siden, man har igangsat artikel 7-proceduren. Det er tilfældigvis sådan, at der er en stor check på vej til Polen fra genopretningsfonden. Jeg ville elske at se udenrigsministeren rive den check over. Det er faktisk ret alvorligt det, der sker i Polen – det hører jeg også, at ministeren er enig i. Det går i den helt forkerte retning. Bør der ikke snart komme lidt hårdere sanktioner på bordet?

Søren Søndergaard: Jeg er meget enig med ministeren i, at vi ikke kan regne med det bebudede forslag fra Duda. The proof of the pudding is in the eating. Det er fint, hvis de vedtager noget godt og ændrer fundamentalt på tingene. Men så længe de bare snakker om det, er det bare ligegyldigt – det har de gjort før. Det var vist den 23. december 2015, Kommissionen første gang skrev et brev til Polen angående retsstatsudviklingen. Det er over 6 år siden, og så har vi haft forskellige former for høringssessioner i juni, september og december 2018 samt i juni 2021. Hvornår skal det stoppe? Hvad er ministerens grænse for, hvor lang tid det cirkus kan fortsætte?

Vi er vel enige om, at Danmark under ingen omstændigheder stemmer for eller godkender udbetaling til Polen fra genopretningspakken, så længe der er de problemer med retssikkerheden i Polen?

Udenrigsministeren: Hvis jeg egenhændigt skulle rive checken i stykker, som Anne Valentina Berthelsen beskrev, ville jeg med rette kunne blive beskyldt for at være magtfuldkommen. Det vil denne regering ikke have på sig. Men jeg vil slå min politiske holdning helt klart fast. Der bør være stærk sammenhæng mellem efterlevelse af retsstatsprincippet og adgangen til EU-midler, og jeg synes grundlæggende ikke, at vi skal betale til nogen, der ikke lever op til deres forpligtigelser. Samtidig skal vi huske, at det ikke er et mål i sig selv at smække kassen i. Vores mål er sådan set at rette op på forholdene i Polen som en nabo, som en tæt EU- og NATO-partner og som et stort vigtigt land også for Danmark.

Det er rigtigt, som Søren Søndergaard er inde på, at artikel 7-processen har kørt i mange år. Men konditionerne for at bringe den i anvendelse er, at to medlemslande kan blokere for, at vi kan drage

de rigtige konklusioner, om man kan sige det sådan. Jeg tror dog – og det er også min oplevelse i de dialoger, jeg har haft på baggrund af artikel 7 i Rådet – at det lægger et pres på de pågældende to lande, som er underlagt den procedure. Jeg tror ikke, at vi skal opgive det. Det kan trække ud i tid, men der kan også ske ændringer i landene, som ændrer forholdene. Jeg synes, at vi skal bruge alle de forskellige spor, vi har, til at lægge pres på opretholdelse af de retsstatsprincipper og fundamentale principper, som man forpligtede sig til, da man blev medlem af EU.

Regeringen har arbejdet benhårdt på at udvikle retsstatsmekanismen. Den har ikke været aktiveret endnu, fordi Polen og Ungarn har lagt sag an ved EU-Domstolen for at få mekanismen annulleret. Som Folketinget tidligere har været orienteret om, deltager regeringen i retssagerne, hvor vi argumenterer for, at mekanismen er i overensstemmelse med EU-retten, og i december 2021 foreslog EU-Domstolens generaladvokat, at EU-Domstolen opretholder retsstatsmekanismen. I næste uge kommer EU-Domstolens dom, og vi må håbe, at man følger generaladvokatens forslag. Hvis det sker, er det virkelig et vigtigt og positivt skridt, for så er det en blåstempling af den nye mekanisme. Derefter er det op til Kommissionen at tage de nødvendige skridt for at aktivere mekanismen.

Vi har desuden de årlige retsstatsrapporter og andre ting, som også er med til at sætte fokus på forholdene i medlemslandene. Jeg synes, at det hele er godt, for det er vigtigt, at vi selv i Europa lever op til den traktat, vi alle sammen har undertegnet, hvis vi vil være en troværdig aktør i verden for retsstatsprincipper og demokratiske værdier.

Søren Søndergaards andet spørgsmål er på finansministerens ressort. Han kommer i udvalget og forelægger forhandlingsoplæg, når det er klar, men regeringens holdning er, som jeg lige har beskrevet.

Søren Søndergaard: Det lyder, som om Jeppe Kofods holdninger enten er ud fra et EU-perspektiv, et politikerperspektiv eller et udenrigsministerperspektiv. Skal vi ikke prøve at få koordineret de tre udgaver af Jeppe Kofod i én, forstået på den måde, at udenrigsministerens holdning og dermed regeringens holdning er, at vi naturligvis ikke stemmer for udbetaling af noget fra genopretningspakken, før Polen lever op til de retsstandarder, vi nu har defineret.

Udenrigsministeren: Regeringens holdning er, at medlemslandene skal overholde spillereglerne. Vi har støttet retsstatsmekanismen varmt. Vi ved ikke, hvad der sker i Polen og Ungarn, men længere fremme kommer finansministeren i udvalget og drøfter de konkrete konsekvenser. Det er regeringens klokkeklare holdning, at der skal være en sammenhæng mellem overholdelse af retsstatsprincipper og det at modtage penge fra EU.

4. Konferencen om Europas Fremtid

– *Orientering fra formandskabet/politisk drøftelse*

KOM (2020) 0027

Rådsmøde 3848 – Bilag 1 (samlenotat side 9)

KOM (2020) 0027 – Bilag 5 (brev fra EUU til udenrigsministeren om nationale parlamentets rolle i Konferencen om Europas fremtid)

KOM (2020) 0027 – Bilag 4 (non-paper om Konferencen om Europas fremtid)

KOM (2020) 0027 – svar på spm. 4 om initiativer for øget åbenhed i EU, fra udenrigsministeren

KOM (2020) 0027 – svar på spm. 3 om, hvem der repræsenterer Danmark i de fire borgerpaneler i Konferencen om Europas fremtid, fra udenrigsministeren

KOM (2020) 0027 – svar på spm. 1 om, hvad regeringen gør for at leve op til folketingsvedtagelse V61 (samling 2019-20) om EU's fremtid, fra udenrigsministeren

Udenrigsministeren: Som jeg nævnte på forelæggelsen i udvalget i januar 2022, er den planlagte plenarforsamling i februar blevet udskudt til marts, hvor der til gengæld nu lægges op til at gennemføre hele to plenarforsamlinger.

Jeg forventer, at formandskabet på rådsmødet vil orientere om status for konferencen. Derudover er det muligt, at formandskabet vil komme ind på, hvordan Rådet skal inddrages i processen omkring udarbejdelse af konferencens endelige rapport.

Det ser jeg frem til. Jeg finder det vigtigt, at alle medlemslande i Rådet får mulighed for at blive hørt i processen, så alle i sidste ende også kan se sig selv i den endelige rapport.

Anne Valentina Berthelsen: Hvordan går det egentlig med Konferencen om Europas fremtid? Får vi en ny traktatforhandling, eller skal vi sætte ambitionsniveauet lidt lavere?

Udenrigsministeren: Det er en idékonference, som giver mulighed for en bredere drøftelse af EU's fremtid med inddragelse af borgere, især de unge, nationale parlamenter, arbejdsmarkedets parter og andre relevante aktører. Sigtet er derfor, at vi sammen får formuleret visionen for fremtidens Europa med fokus på politikområder, der optager borgerne. Herefter er det så op til Europa-Parlamentet, Kommissionen og Rådet at tage bestik af de endelige anbefalinger. Det franske formandskab har lagt op til, at det arbejde indledes umiddelbart efter konferencens afslutning, men hele arbejdet med konferencen er blevet forsinket på grund af covid-19.

En åbning af traktaten kræver, at alle 27 medlemslande er enige om, at der er et behov og skal være enige om en ændring af traktaten, og det ser jeg ikke på nuværende tidspunkt. Mange medlemslande har ligesom Danmark udtrykt, at det ikke er traktatforhandlinger, der er brug for. Der er brug for, at vi styrker EU's indsats inden for områder, der optager borgerne. Det gælder f.eks. klimakampen, som vi synes, at vi skal levere på. Det er irregulær migration og Europas håndtering af det. Det er spørgsmålet om Europas rolle i verden. Derudover er der nogle institutionelle spørgsmål, hvor Danmark også er gået i front for større åbenhed i EU, fordi det er med til at sikre bedre processer, større kontrol og bedre mulighed for at få EU mere demokratisk forankret.

Jeg er lidt bange for, at konferencen kan blive overtaget af andre interesser end borgernes, men det vil vi gøre alt for at undgå. Jeg har været med til flere af plenarerne, og vi kaster os over debatten – den er vigtig. Jeg synes bare, at vi skal være enige om, at hele formålet med projektet var at lytte til borgernes ønsker, for vi kan altid lytte til Europa-Parlamentets, Kommissionens og medlemslandenes ønsker.

5. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

6. Siden sidst

Omarbejdning af forordningen om europæiske politiske partier og europæiske politiske fonde

Udenrigsministeren: I har tidligere på ugen fået tilsendt grund- og nærhedsnotat om forslaget, og vi drøftede det også på vores seneste møde forud for Rådet for Almindelige Anliggender i januar 2022 i forbindelse med punktet om den samlede demokratipakke.

Fra dansk side er vi gået aktivt ind i forhandlingerne og søger sammen med ligesindede at trække teksten i vores retning. Vi har bl.a. stort fokus på forslaget om at tillade europæiske politiske partier at føre kampagne med midler fra EU-budgettet i forbindelse med folkeafstemninger.

Det franske EU-formandskab sigter umiddelbart mod at vedtage et forhandlingsmandat i Rådet allerede i marts. Det er en meget ambitiøs tidsplan, og det er ikke sikkert, at det går sådan. Men det er en mulighed, at jeg kommer til præsentere et forhandlingsoplæg om sagen for udvalget i marts.

Inden da vil jeg – som jeg også nævnte sidst – gerne invitere udvalget til en teknisk briefing om denne omfattende sag. Så kan vi folde detaljerne ud, og I vil få god mulighed for at stille tekniske spørgsmål.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

FO Punkt 5. Sager på Sundhedsministeriets område

Sundhedsministeren: Jeg forelægger henstillingen til Rådets afgørelse vedrørende de kommende forhandlinger om en international pandemif aftale og supplerende ændringer af det internationale sundhedsregulativ til forhandlingsoplæg.

Dernæst vil jeg orientere udvalget om en pakke af tre retsakter om lægemidler, som skal sikre lægemiddelforsyningen til Nordirland, Cypern, Irland og Malta som led i forhandlingerne mellem EU og UK om den såkaldte Nordirlandsprotokol.

FO a) Henstilling med henblik på Rådets afgørelse om bemyndigelse til på Den Europæiske Unions vegne at indlede forhandlinger om indgåelse af en international aftale om pandemiberedskab og -indsats og om forhandlinger om supplerende ændringer af det internationale sundhedsregulativ (2005)

– *Orientering*

KOM (2021) 0766

EUU alm. del (2021) – Bilag 270 (samlenotat side 2)

EUU alm. del (2021) – Bilag 290 (kommenteret dagsorden)

Sundhedsministeren: Der lægges med henstillingen op til, at medlemslandene giver mandat til Kommissionen til at forhandle den kommende pandemif aftale i regi af WHO og en mulig revidering af sundhedsregulativet på vegne af EU-medlemslandene.

Jeg forelægger i dag sagen til forhandlingsoplæg – på trods af, at der endnu ikke er konkret viden om indholdet af den kommende pandemif aftale. Det gør jeg, da der skal tages stilling til den danske holdning til Kommissionens henstilling om at forhandle på vegne af EU' medlemslande i de kommende forhandlinger om en pandemif aftale.

Men først vil jeg give lidt baggrund til udvalget om, hvordan denne pandemif aftale er kommet på bordet. Forslaget om en pandemif aftale blev først introduceret af formanden for Det Europæiske Råd, Charles Michel, i november 2020. Siden har et uafhængigt evalueringspanel under WHO haft til opgave at evaluere det globale pandemiberedskab med udgangspunkt i covid-19. Panelet argumenterede for, at en styrkelse af det globale pandemiberedskab kræver mere robust ledelse i global sundhed. Dertil anbefalede panelet etableringen af en international pandemif aftale med forankring i WHO's forfatning, som anvendes til aftaler med bindende karakter. På en ekstraordinær session i november 2021 vedtog WHO's medlemslande en beslutning om rammerne for de fremtidige forhandlinger om en international pandemif aftale.

Når så mange lande skal blive enige om en ramme for en fremtidig aftale, tager det tid. Den videre proces herfra er, at der nu er nedsat et mellemstatsligt forhandlingsorgan i WHO-regi. Forhandlingsorganet skal mødes første gang inden den 1. marts 2022 og vil på sigt udforme et arbejdsdokument om indholdet af en pandemif aftale. Efter planen vil forhandlingsorganet præsentere det endelige resultat af forhandlingerne om en ny pandemif aftale i maj 2024, altså om ca. 2 år.

Sideløbende vil der formentlig være forhandlinger blandt WHO's medlemslande om målrettede ændringer af det internationale sundhedsregulativ. USA har nemlig foreslået, at man genbesøger regulativet, fordi der ikke er nok fokus blandt alle landene på at overholde og implementere indholdet. Men vi er, som det fremgår, stadig meget tidligt i forhandlingerne omkring pandemиаftalen og revisionen af sundhedsregulativet. Der foreligger endnu ikke et udkast til en aftale, og det er derfor begrænset, hvad vi kan sige om indholdet af en kommende pandemиаftale på nuværende tidspunkt.

Jeg er her i dag, fordi der er fremsat forslag til forhandlingsdirektiv, hvor Kommissionen skal forhandle på vegne af EU medlemslandene. Kommissionen henviser til artikel 218 (TEUF) i henstillingens retsgrundlag. Den muliggør, at Kommissionen kan udforme henstillinger til Rådet med henblik på afgørelse om bemyndigelse til at indlede forhandlinger og om udpegelse af Unionens forhandler. I henhold til artiklen kan Rådet desuden give forhandleren direktiver og udpege et særligt udvalg, som der skal føres samråd med under forhandlingerne.

Kommissionen tager forbehold for, at det konkrete indhold af en kommende pandemиаftale endnu ikke er kendt. Men Kommissionen fremhæver, at formålet med aftalen er at adressere grænseoverskridende sundhedstrusler med potentiale til at udvikle sig til en pandemi. Kommissionen vurderer derfor, at en kommende pandemиаftale kan have betydning for Unionens kompetencer eller for EU-lovgivning på områder som sundhed, handel, fri bevægelse, databeskyttelse, det indre marked og udviklingssamarbejde.

Kommissionen understreger også, at der endnu ikke foreligger en beslutning om konkrete ændringer i det internationale sundhedsregulativ. Vurderingen er dog, at eventuelle ændringer kan have betydning for Unionens juridiske rammer vedrørende grænseoverskridende sundhedstrusler. Derfor anfører Kommissionen, at det er vigtigt, at Unionen deltager i fremtidige forhandlinger, herunder om sundhedsregulativet.

Indholdsmæssigt lægger forhandlingsdirektivet fra Kommissionen op til, at pandemиаftalen skal bidrage til et styrket pandemiberedskab med fokus på forebyggelse og overvågning af grænseoverskridende sundhedstrusler. Bl.a. skal der være fokus på

- retten til at nyde det højeste mulige sundhedsniveau.
- lige adgang til sundhedsprodukter i forbindelse med sundhedskriser, herunder værnemidler, vacciner og lægemidler.
- øget fokus på en One Health-tilgang – altså sammenhængen mellem menneskers, dyrs og miljøets sundhed.
- international solidaritet.

Dertil er et vigtigt fokus, at der sikres bedre kapacitetsopbygning i alle WHO's medlemslande. Kommissionen fremhæver også, at FN's medlemsstater og organisationer for regional økonomisk integration bør gives mulighed for at blive parter i pandemиаftalen, ligesom der bør indføres særordninger for samarbejde med relevante internationale organisationer og ikkestatslige interessenter. Med henstillingen lægges der desuden op til, at ændringer af sundhedsregulativet skal være

målrettede samt præcisere og skærpe det nuværende indhold. Det skal i sidste ende gerne sikre en mere effektiv implementering af sundhedsregulativet.

Fra dansk side støtter vi etableringen af en international pandemiaftale med forankring i WHO. Det er vigtigt, at der kommer øget fokus på global sundhed, og at der mobiliseres ressourcer til en stærkere global beredskabsindsats.

Det fremgår også af grund- og nærhedsnotatet, at Kommissionen overordnet lægger op til, at pandemiaftalen skal sikre følgende:

- Sygdomsforebyggelse og -bekæmpelse.
- Påvisning og rapportering.
- Beredskab og indsats over for pandemivirus.
- Monitorerings- og håndhævelsesmekanismer.
- Beredskabsstrategier, der involverer hele regeringer eller er tværsektorielle.
- Teknisk bistand og kapacitetsopbygning i lav- og mellemindkomstlande.

Efter covid-19 må man konstatere, at det har haltet med nogle af disse elementer, og netop derfor er det vigtigt, at vi får oprustet i hele verden.

Regeringen finder generelt, at der vil være stor merværdi i at styrke WHO. Covid-19 har i den grad vist os, at der er behov for et mere effektivt, robust og retfærdigt globalt pandemiberedskab, så verden bliver bedre rustet til at håndtere fremtidige sundhedskriser. Covid-19 har også tydeliggjort et behov for at styrke implementering og overholdelse af sundhedsregulativet. Regulativet er i dag 17 år gammelt, og det giver god mening at genbesøge indholdet og se, om vi kan gøre mere for, at det bliver implementeret i hele verden.

For Danmark er det dertil vigtigt, at man ikke arbejder i parallelle spor, og der skal derfor være overensstemmelse mellem ændringer af sundhedsregulativet og indholdet af den kommende pandemiaftale. Derfor giver det rigtig god mening, at Kommissionen arbejder for, at pandemiaftalen og en eventuel revision af sundhedsregulativet er i overensstemmelse med både EU-lovgivningen og EU's forpligtelser i andre internationale aftaler.

Henstillingen lægger op til, at der vil være tale om delt kompetence og derfor en blandet aftale. Det betyder, at aftalen indgås af EU som union – såvel som af EU-medlemslandene. Og at medlemslandene hver især også skal give deres samtykke til aftalen. Jeg vil i denne sammenhæng bemærke, at det ikke er usædvanligt, at Kommissionen forhandler på vegne af medlemslandene om internationale traktater og aftaler – også på områder, hvor der kan være national kompetence. Det er jo en af idéerne i Lissabontraktaten – nemlig at man muliggjorde, at EU kan forhandle med én samlet stemme med henblik på at øge EU's, og dermed også medlemslandenes, gennemslagskraft og sikre konsistens i internationale forhandlinger. Eksempler kan være WTO-aftaler og tobaksområdet, hvor Kommissionen har forestået forhandlinger på vegne af medlemslandene.

I denne situation lægger regeringen op til at støtte Unionens deltagelse i forhandlingerne om en international pandemiaftale og målrettede ændringer i sundhedsregulativet. Fra dansk side mener

vi, at det både vil styrke EU's rolle i global sundhed, og dermed også WHO's rolle, samtidig med at danske interesser bliver varetaget med størst tyngde.

Men når Danmark og de øvrige medlemslande giver Kommissionen mandat til at forhandle pandemiaftalen, betræder vi i et vist omfang ny grund på sundhedsområdet. Der foreligger nemlig ikke »traktatkompetence« for Europa-Kommissionen på sundhedsområdet, som der er på andre områder. Vi har derfor ikke tidligere stået i en helt tilsvarende situation på sundhedsområdet. Det er regeringen meget bevidst om. Derfor vil regeringen have fokus på, at der sættes klare rammer for Kommissionens forhandlingsmandat via de forhandlingsdirektiver, som EU's medlemslande skal beslutte.

FO Regeringens forhandlingsoplæg er derfor, at Danmark tilslutter sig henstillingen til Rådets afgørelse om at give Kommissionen mandat til at forhandle en kommende pandemiaftale og en revision af det internationale sundhedsregulativ.

Fra dansk side lægger regeringen

- vægt på vigtigheden i arbejdet med etablering af en juridisk bindende pandemiaftale med forankring i WHO.
- stor vægt på, at Kommissionen under forhandlingerne respekterer medlemslandenes nationale kompetencer og ikke går ud over de grænser, der er sat for Unionens kompetencer på sundhedsområdet, herunder det forhandlingsmandat, som Kommissionen gives af medlemslandene.
- vægt på, at medlemslandene løbende bliver orienteret om og inddraget i forhandlingerne, eventuelt gennem nedsættelsen af et af Rådet udpeget særligt udvalg. Dette sikrer medlemsstaternes tætte involvering i forhandlingerne.

Søren Søndergaard: Enhedslisten er stor tilhænger af internationale aftaler og især forpligtende aftaler. Det elsker vi. Derfor er vi også hundrede og ti procent bag den aftale, man forsøger at indgå i WTO. Jeg havde for nylig mulighed for at diskutere det i Genève med generaldirektøren for WHO, Tedros Adhanom Ghebreyesus, og jeg synes, at argumenterne for at forpligte en række lande er ekstremt vigtige.

Men hvor kommer EU ind? Jeg er i hvert fald ikke tryk ved, at vi giver Kommissionen så omfattende rammer til at forhandle på vegne af Danmark. Vi ved ikke, præcis hvor det ender. Nu skal jeg ikke nævne taksonomien, men vi ved ikke, hvad der kommer ud af det. Sundhedsområdet falder under medlemsstaternes kompetence. På det grundlag kan Enhedslisten ikke umiddelbart støtte forhandlingsoplægget. Jeg vil slet ikke afvise, at vi kunne gøre det på et senere tidspunkt.

Hvad er begrundelsen for, at Kommissionen skal forhandle på vegne af Danmark? Jeg synes ikke, at argumenterne med, at det gør man også andre steder, er så gode. Det er sikkert fint, når det gælder handel, det er jo Kommissionens prerogativ osv., og der er sikkert også mulighed for det i henhold til en eller anden paragraf. Det er vel stadig væk et mellemstatsligt samarbejde i WHO-regi?

Vil Folketinget skulle godkende en endelig aftale? Eller formuleret på en lidt anden måde: Får Kommissionen mulighed for at indgå en aftale, og så er løbet kørt, så vi reelt kun kan sige ja eller melde os ud af EU? Bliver der forelagt forhandlingsoplæg for den endelige aftale i udvalget?

Det fremgår af samlenotatet, at der er tale om en blandet aftale, fordi sundhedsområdet er en national kompetence. Betyder det, at den skal vedtages i Folketinget, inden den kan ratificeres i EU? Det gælder for andre blandede aftaler. Eller vil dele af aftalen kunne behandles, uden at Folketinget bliver involveret?

De spørgsmål ændrer nok ikke ved, at Enhedslisten på nuværende tidspunkt ikke kan støtte forhandlingsoplægget med den usikkerhed om, hvad vi egentlig giver mandat til. Hvis ministeren kommer igen om 1 måned, når der er lidt mere klarhed over, hvad ministeren egentlig ønsker, at EU skal gøre i denne forbindelse, kan vi muligvis ændre holdning.

Anne Valentina Berthelsen: Jeg synes egentlig, Søren Søndergaard rejser nogle meget interessante spørgsmål, så det ser jeg også frem til at høre svaret på.

Hvor ender vi henne med hensyn til f.eks. lige og retfærdig adgang til vacciner og gennemsigtighed i medicinalvirksomheder? Det har fyldt enormt meget i vores covid-19-håndtering, også på internationalt plan.

Alex Ahrendtsen: Søren Søndergaard stillede nogle spørgsmål, som virkelig sætter tingene på spidsen, og som er meget præcise. Dansk Folkeparti kan heller ikke støtte forhandlingsoplægget af den enkle årsag, at EU får mandat til at forhandle på bl.a. Danmarks vegne om en global pandemi-aftale. Vi mener ganske enkelt ikke, at vi skal lægge dansk sundheds- og krisepolitik i fremmede hænder.

Vi er for et mellemstatsligt samarbejde, når det kommer til vidensdeling om et pandemiredskab, men denne overstatslige aftale kan jo spænde ben for Danmarks muligheder i en ny pandemisituation. Vi så, at det var nationalstaterne, som reagerede hurtigt og effektivt i pandemiens første fase, mens EU overhovedet ikke kunne finde sine ben at stå på. Det var ret pinligt at se. Vi kommer ikke til at kunne støtte mandatet, selv om vi selvfølgelig ser frem til at få svar på Søren Søndergaards virkelig præcise og gode spørgsmål.

Kim Valentin: Jeg støtter Søren Søndergaards spørgsmål. Venstre kan støtte forhandlingsoplægget, for selvfølgelig skal vi forhandle den aftale. Men jeg håber også, at ministeren kommer tilbage til udvalget og fortæller os, hvad indholdet er i den aftale, som Danmark indgår, og spørger udvalget, når der er noget at spørge om. Som ministeren selv siger, er der jo ikke noget indhold i det endnu. Det er reelt lidt en blankocheck, vi giver regeringen på tillidsbasis.

Anne Sophie Callesen: Radikale Venstre er absolut indstillet på at støtte forhandlingsoplægget. Vi synes, det er meget vigtigt, at EU får forhandlet en aftale. Vi har egentlig den modsatte bekymring: Om man med denne aftale, også når pandemien klinger af i resten af verden, stadig væk vil have et tilstrækkeligt stærkt fokus på betydningen af at have et beredskab. Man har tidligere diskuteret, at det var vigtigt, men der var ikke nogen overhængende trussel. Hvordan vil man sikre, at der stadig væk er fokus på det, det øjeblik en overhængende trussel er væk igen? Vi mener, at det er vigtigt, at regeringen giver et stærkt mandat til Kommissionen at forhandle ud fra, men også at man holder

øje med, at man virkelig har et stærkt beredskab for kommende pandemier – også når der er gået et stykke tid.

Hvad vil ministeren gøre for at holde fokus på også at lære af forskellige landes erfaringer med forskellige strategier til håndtering af pandemien? Der har jo været mange diskussioner om strategi undervejs. Var den svenske eller den danske strategi mest fornuftig? Det kan vi jo først se, når vi for alvor er på den anden side. Selv om vi egentlig skal diskutere noget andet i dag må ministeren gerne kommentere på, om man på kommende rådsmøder vil drøfte, hvad man kan lære af hinandens erfaringer i de forskellige europæiske lande.

Sundhedsministeren: De af jer, som ikke kunne støtte forhandlingsoplægget, anerkendte det fuldstændig afgørende i at styrke det globale samarbejde på området. I satte også fingeren på nogle af de steder, hvor det ikke er lykkedes. Jeg er helt enig med Alex Ahrendtsen i, at man sagtens kan kritisere EU for i starten ikke at tage nok ansvar. Danmark pressede på for, at EU skulle tage ansvar. Jeg sad selv om natten og fik nådigst lov til at tale med en af de meget store globale vaccineproducenter. Det var fuldstændig håbløst at komme igennem og lægge indkøb ind, og det samme oplevede mange andre lande. Norge kom med i EU's indkøb, for de kunne heller ikke købe på egen hånd, selv om det er et meget rigt land.

Vi pressede på for, at EU skulle tage ansvar for at købe vacciner f.eks. og være med til at udvikle vaccine, og det lykkedes. EU er nu det sted i verden med den største vaccineudrulning og også den region i verden, der har doneret flest vacciner. Men i forhold til den situation, vi stod i, gik der for lang tid. Det er vores forpligtelse at lære af det og undersøge, hvad vi skal bygge op i WHO og EU, således at der ikke er strukturer, der forhindrer, at man kan tage det ansvar, når sådan noget sker igen. Sundhed er en national kompetence, og skal også være det fremover, men vi er nu blevet mindet om, at sundhed i den grad er grænseoverskridende for en række truslers vedkommende.

Til Søren Søndergaard: Hvorfor skal Kommissionen overhovedet forhandle på Danmarks vegne? Man kan godt sige, at vi synes, hvert land skal forhandle for sig selv. Men det var ikke et land, der kom med idéen – det var EU, der kom med idéen, og der er nu gået 1 år. Efter at have vurderet det og haft eksperter inde har man så besluttet sig for at gøre det, men der går 2 år mere, så vi kommer ind i 2024, før vi har noget færdigt.

I kender og har stor erfaring med internationale fora, og I ved, hvor ekstremt vanskeligt og tungt det er, og derfor tror regeringen, at det kun vil styrke vores interesser og vores mulighed for at løfte det globalt, at EU taler med én stemme og trækker i den rigtige retning. Man må konstatere, at det er takket være EU, som har trukket dagsordenen indtil nu, at vi overhovedet har den proces, der nu er sat i gang. Derfor synes vi, at det er fornuftigt.

Der spørges også til, om Folketinget vil skulle godkende en endelig aftale, og svaret er ja. Dette forhandlingsoplæg angår strukturen for, hvordan forhandlingerne starter, mere end det angår indholdet. Jeg vil meget gerne tilkendegive, at vi kommer tilbage til udvalget, når vi kender indholdet og kan se en landingsbane. Det kan være, at den ikke er så ambitiøs, som vi kunne håbe – det har vi jo nok erfaring for. Vi skal vurdere, om det er ambitiøst nok og selvfølgelig også forholde os til, hvad vi ellers har.

Anne Valentina Berthelsen spørger til, om transparens og gennemsigtighed i medicinalvirksomhederne bliver en del af det, og det kan jeg på nuværende tidspunkt simpelt hen ikke svare på. Den diskussion må vi også have med hinanden.

Jeg kan selvfølgelig godt se Alex Ahrendtsens pointe, men der er stor forskel på situationen nu og de første 3 måneder, for det var frustrerende. Status nu er, at der ikke er andre regioner i verden, som har klaret det bedre end EU med hensyn til vacciner og deling af data osv. Systemet var ikke sat op til at reagere hurtigt, så det skal vi drøfte konkret i EU-regi. Vi skal også drøfte, hvordan vi gør det på en måde, som ikke fjerner national kompetence, men som sikrer, at vi er transparente om, hvad vi finder, og at vi deler data og køber fælles ind af de ting, der pludselig er knaphed på, på det globale marked, når det er relevant.

Danmark er ekstremt optaget af One Health, og det forventer jeg, at EU også vil være. Superbakterier, som er resistente over for antibiotika, stiger og stiger i antal, og vi ved, at det koster millioner af dødsfald hvert eneste år. Vi ved også, at det vil udløse det, som Verdensbanken kalder the slow motion tsunami, hvis vi ikke får løst det problem. Det vil være en tsunami, som om få årtier vil koste 10 millioner dødsfald om året og globalt set vil koste det samme som en ny finanskrisen. De største ofre for det er lande i lav- og melleindkomstgruppen, som begynder at have animalsk produktion osv., men som slet ikke har den sikkerhed, vi har i Danmark.

De bakterier, som bliver resistente, breder sig til resten af verden. Det vil sige, at det er en ny sundhedskrise, som allerede er i gang, og som kun vil blive større. Vi har jo ICARS (International Centre for Antimicrobial Resistance), som Danmark støtter og er medlem af, som en af de vigtige spillere på det område, men det er helt oplagt, at WHO også skal fokusere på det. Det er ikke en garanti for, at det kommer med, men jeg mener, at det vil være utilfredsstillende, hvis det ikke kommer med.

Til Anne Sophie Callesen: Søren Søndergaard havde talt med Tedros Adhanom Ghebreyesus, som har holdt taler om den næste pandemi i cirka 10 år. Verdenssamfundet har lukket ørerne for det, indtil han så fik ret. Nu er vi simpelt hen nødt til at have fokus på det manglende beredskab på alle områder – vaccineproduktion og værnemidler, men også på deling af data, fund og transparens om, hvad de forskellige lande finder. Det er stærkt frustrerende. Fra Danmarks side har vi i den grad delt al data, vi havde, men al data skal jo deles overalt lynhurtigt, for tid er en stor faktor. Jeg er enig i din analyse af, at det er vigtigt, at der sidder nogle ved det forhandlingsbord, som vil rykke på det, og det beder vi EU om at levere.

Der spørges også til, hvad vi kan lære af forskellige andre landes håndtering. Det er helt oplagt, at vi skal det se på det. Der har været temmelig meget debat i danske medier om forskellen mellem Danmark og Sverige. Men jeg har lige været til uformelt rådsmøde, og der står Danmark og Sverige ikke som de store modsætninger. Hvis man ser på, hvor mange nedlukninger og tiltag, vi har haft i Danmark og Sverige på 2 år, er vi faktisk temmelig ens. Sverige har haft høje dødstal og desværre længere perioder med overdødelighed, men andre lande i Europa har haft udgangsforbud og meget strikse nedlukninger. Danmark var lidt hurtigere til at lukke ned end Sverige, men nu er vi hurtigere til at lukke op. Der er altså ikke kæmpe stor forskel mellem Danmark og Sverige. På de vigtige tal som overdødelighed ligger vi et lidt andet sted end Sverige, men i europæisk og globalt

perspektiv ligger vi i den samme kategori. Der er masser at lære af hinanden, og vi skal helt sikkert også sikre, at det arbejde sker i EU med hjælp fra internationale eksperter.

Anne Valentina Berthelsen: Det er rigtig fint, hvis ministeren kommer tilbage til udvalget, og vi også får drøftelsen i salen. Kan ministeren bekræfte, at det selvfølgelig respekterer kompetencefordelingen mellem Danmark og EU? Og kan ministeren bekræfte, at regeringen har tænkt sig at fortsætte med at kæmpe for mange af de ting, som vi har drøftet ved flere forskellige lejligheder i dansk kontekst, der godt kunne have gået bedre i forbindelse med covid-19-håndteringen? Især for os er lige og retfærdig fordeling af vacciner, adgang til vacciner for andre lande end bare Danmark og gennemsigtighed og transparens i forbindelse med medicinalvirksomhedernes fremstilling af dem ret vigtigt.

Socialistisk Folkeparti kan støtte forhandlingsoplægget.

Søren Søndergaard: Enhedslisten er hundrede procent for, at artikel 19 i WHO's forfatning udnyttes i det mellemstatslige samarbejde WHO, der giver mulighed for at udarbejde en juridisk bindende aftale. Det kommer vel også til at omfatte spørgsmålet om udveksling af oplysninger om pandemier. F.eks. hvor mange oplysninger Kina har givet og hvor hurtigt – det er vel også en del af det.

Vi er også for, at Kommissionen med henvisning til FN får mulighed for at indgå som part i aftalen, men det løser ikke det problem, jeg formulerede: Hvad er det egentlig Kommissionen skal forhandle? Det er stadig meget uklart, men det kan vi måske komme ind på. Hvis vi i dag overdrager magten til at forhandle til Kommissionen, kan vi så trække den magt tilbage? Er det i dag, vi beslutter, at Danmark ikke forhandler mere, og nu forhandler Kommissionen på Danmarks vegne, eller er der mulighed for at trække det tilbage?

Hvis Kommissionen indgår en aftale, er vi så forpligtede af den, eller hvad skal der til for, at vi kan få den ændret i Kommissionen? F.eks. har vi i EU's taksonomi overgivet retten til at bestemme, om a-kraft og sort gas skal betegnes som grøn energi til Kommissionen, og så er det ikke nok med et flertal for at trække det tilbage. Så skal der være et superflertal for at trække det tilbage, og der skal være et absolut flertal i Europa-Parlamentet. Jeg ved ikke, om de samme regler gælder her, men det er en problematik, jeg godt vil have afklaret.

Sundhedsministeren: Jeg kan bekræfte, at kompetencefordelingen mellem Danmark og EU respekteres, og at vi kæmper for nogle af de elementer, som har været vigtige, nemlig lige og retfærdig fordeling af og adgang til vacciner. Det er global solidaritet og desuden beskyttelse af Danmarks borgere, for globale sundhedskriser rammer selvfølgelig også Danmark. Danmark er et velstillet land, så vi har langt bedre kort på hånden, når sådan noget rammer. Men sundhedstrusler kender overhovedet ingen grænser, og derfor er det selvfølgelig også på alle måder i Danmarks interesse. Der kan også være sundhedskriser andre steder på jorden, som af forskellige årsager ikke rammer Danmark, men der har vi også et ansvar for at hjælpe og for at sikre folkesundheden globalt. Det er der utallige gode argumenter for ud over det helt grundlæggende menneskelige argument.

Til Søren Søndergaard: Det er korrekt, at vi vender tilbage, når vi når lidt mere ned i indholdet, men udveksling af oplysninger er helt fundamentalt. Der nævnes også forskellige problematikker, som

har været i spil, og man kan næsten regne ud, at globale forhandlinger i WHO-regi ikke bliver nemt. Vi må se, hvor langt vi kan nå, men det siger sig selv, at vi er nødt til at forbedre det.

Der spørges også, om vi kan trække mandatet tilbage, hvis de om et år forhandler om noget, vi ikke er trygge ved. Vi siger ja til, at de tager opgaven og informerer og inddrager medlemslandene undervejs, bl.a. gennem det særlige udvalg. Derefter skal Danmark godkende resultatet, før EU kan godkende det.

Jeg kan genkende den grundlæggende røde tråd i diskussionerne i udvalget i diskussionerne mellem EU's medlemslande om, at vi i store træk alle sammen har et stort ønske om og et behov for en oprustning af det internationale arbejde, som peger i de retninger, vi drøfter her. Og jeg går selvfølgelig ud fra, at Kommissionen har en interesse i at være lydhør over for det.

Søren Søndergaard: Hvis resten af Folketinget føler sig overbevist om klarheden i det, der bliver sagt, betyder det jo mindre, hvad Dansk Folkeparti og Enhedslisten mener – så har ministeren sit mandat. Jeg må indrømme, at jeg ikke helt forstår det. Jeg kan ikke gennemskue processen i, hvad vi godkender i dag, og hvilken konsekvens det har. Der er jo en grund til, at ministeren ønsker et mandat – det skyldes, at vi afgiver noget, men jeg har svært ved at se, hvad det er. Jeg kan ikke se andet, end at Kommissionen må få en kompetence, som vi ikke kan tage tilbage. Når Kommissionen senere skal forhandle i Rådet, kan vi selvfølgelig give et mandat til, hvad den danske regering skal mene i de forhandlinger, men jeg kan ikke se, at vi kan trække det tilbage, at Kommissionen har fået kompetencen, så jeg forstår ikke, hvad forhandlingsoplægget går ud på.

Enhedslisten kan ikke støtte forhandlingsoplægget, men vi må komme tilbage til det for at se, om det holder vand.

Den fungerende formand: Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Dansk Folkeparti og Enhedslisten har ytret sig imod det.

- b) Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2001/20/EF og 2001/83/EF, for så vidt angår undtagelser fra visse forpligtelser vedrørende visse humanmedicinske lægemidler, der gøres tilgængelige i Det Forenede Kongerige for så vidt angår Nordirland samt Cypern, Irland og Malta**

– *Orientering*

KOM (2021) 0997

EUU alm. del (2021) – Bilag 270 (samlenotat side 8)

EUU alm. del (2021) – Bilag 290 (kommenteret dagsorden)

Punkt b, c og d blev behandlet samlet.

- c) Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 536/2014 for så vidt angår en undtagelse fra visse forpligtelser vedrørende forsøgslægemidler, der gøres tilgængelige i Det Forenede Kongerige for så vidt angår Nordirland såvel som i Cypern, Irland og Malta**

– *Orientering*

KOM (2021) 0998

EUU alm. del (2021) – Bilag 270 (samlenotat side 13)

EUU alm. del (2021) – Bilag 290 (kommenteret dagsorden)

Punkt b, c og d blev behandlet samlet.

- d) Kommissionens delegerede forordning (EU) .../... af 17.12.2021 om ændring af delegeret forordning (EU) 2016/161 for så vidt angår undtagelsen fra grossisters forpligtelse til at deaktivere den entydige identifikator for produkter, der eksporteres til Det Forenede Kongerige**

– *Orientering*

EUU alm. del (2021) – Bilag 270 (samlenotat side 17)

EUU alm. del (2021) – Bilag 290 (kommenteret dagsorden)

Sundhedsministeren: Jeg vil orientere udvalget om de tre retsakter, fordi de spiller en vigtig rolle i forhandlingerne om implementeringen af Nordirlandsprotokollen.

De tre retsakter udgør Kommissionens samlede løsningsforslag til en af de konkrete udfordringer, som vi ser i forbindelse med brexit. Løsningsforslaget er med til at vise, at løsninger faktisk er mulige inden for rammerne af Nordirlandsprotokollen.

Nordirlandsprotokollen er en del af aftalen mellem EU og Storbritannien og vilkårene for Storbritanniens udtræden af EU, som trådte i kraft 1. januar 2021. Protokollen har til formål at tage hånd om problemstillinger vedrørende bl.a. varehandel mellem Irland og Nordirland, der er opstået, efter at

Nordirland – som en del af Storbritannien – ikke længere er medlem af EU. Siden oktober 2021 er der pågået forhandlinger mellem EU og Storbritannien for at løse konkrete udfordringer med implementeringen af Nordirlandsprotokollen.

Den samlede pakke af retsakter skal sikre lægemiddelforsyningen til Nordirland, Cypern, Irland og Malta. Fælles for de tre retsakter er, at de indeholder forskellige tekniske undtagelser for lægemiddelaktiviteter og lægemidler, der distribueres fra Storbritannien til de fire små lande.

Den første retsakt er et direktiv, hvor det foreslås, at der kan udføres udvalgte lægemiddelaktiviteter i Storbritannien for lægemidler, der distribueres til de fire små lande. Aktiviteterne vedrører bl.a. fremstilling og batchtestning.

Den anden retsakt er en forordning, hvor det foreslås, at der ikke skal kræves fremstillings- og importtilladelse til forsøgslægemidler, der importeres til de fire små lande fra Storbritannien.

Den tredje retsakt er en delegeret forordning, hvor det foreslås at fravige forpligtelsen til at deaktivere identifikationskoden på lægemiddelpakninger, når pakningerne distribueres fra EU til Storbritannien.

Undtagelserne er af teknisk karakter og er nærmere beskrevet i de tre notater, som er oversendt til udvalget.

Regeringen noterer sig, at Lægemiddelstyrelsen har vurderet, at indholdet af lægemiddelpakken ikke har væsentlig betydning for lægemiddelforsyningen eller patientsikkerheden i Danmark.

Regeringen støtter derfor op om den foreslåede lægemiddelpakke. Det gør vi især, fordi den vil være med til at sikre lægemiddelforsyningen i Nordirland, Cypern, Irland og Malta. Den er dermed et vigtigt element i at beskytte folkesundheden i de fire engelsktalende lande.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til disse punkter.

Punkt 6. Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 21. februar 2022

EUU alm. del (20211) – Bilag 290 (kommenteret dagsorden)

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Jeg forelægger alle punkter til orientering.

1. Markedssituationen for landbrugsvarer

- *Information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter*
Rådsmøde 21/2-22 – Bilag 1 (samlenotat side 2)

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Markedssituationen er generelt god for de fleste produkter. Svinekødssektoren er dog en undtagelse med meget lave priser. Det er bl.a. på grund af en lavere efterspørgsel i Kina og et meget stort udbud i EU.

Derudover er der også eksportbegrænsninger for europæisk svinekød på en række markeder på grund af afrikansk svinepest. Der har været udbrud af afrikansk svinepest i Tyskland og senest i Italien, hvilket har øget udbuddet endnu mere på de europæiske markeder. Der er derfor et pres fra nogle medlemslande for at igangsætte støtteordninger, og flere er begyndt med national statsstøtte til at hjælpe deres sektor. Det er ikke optimalt.

Grundlæggende er det en svær situation for mange danske og europæiske svineproducenter uden lette løsninger. Der er dog tegn på, at svinekødsmarkedet er i gang med at tilpasse sig den nye markedssituation.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

2. Sammenhængen mellem den europæiske grønne pagt, den fælles landbrugspolitik og handelspolitikken

– *Udveksling af synspunkter*

Rådsmøde 21/2-22 – Bilag 1 (samlenotat side 6)

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: I forbindelse med landbrugsreformen ønskede Europa-Parlamentet fokus på EU's produktionsstandarder og importerede fødevarer. Kommissionen skal derfor komme med en rapport om problemstillingen i juni 2022.

Det franske formandskab ønsker på den baggrund en drøftelse af, hvordan man sikrer større sammenhæng mellem de standarder, man sætter for europæiske landmænd og EU's handelspolitik.

Fra dansk side støtter vi en ambitiøs, fair og bæredygtig europæisk handelspolitik, der er baseret på åbne markeder, og som samtidig understøtter den grønne omstilling. Det er samtidig vigtigt, at konkrete tiltag er i overensstemmelse med de internationale regler fastlagt i Verdenshandelsorganisationen (WTO), samt at EU arbejder for indgåelse af ambitiøse handelsaftaler med omverdenen. Det er også vigtigt, at der tages højde for de mindst udviklede lande.

Det er ikke en ny diskussion. Det er indlysende, at vi skal fremme høje globale standarder fra EU's side. Men det må heller ikke udvikle sig til protektionisme.

Anne Sophie Callesen: Jeg ved fra ministerens tidligere virke som udviklingsminister, at spørgsmålet om udviklingslandenes muligheder ligger ham meget på sinde, og det gør det også for Radikale Venstre. Det er svært at være uenig i det, ministeren siger. Men det bliver interessant, når man forholder sig konkret til det. Jeg kan forstå, at Frankrig ønsker, at de importerede landbrugs- og fødevarer skal leve op til de produktionsstandarder, som gælder for EU's egen landbrugs- og fødevarerproduktion. Er regeringen enig i den franske tilgang til det?

Ministeren for landbrug, fødevarer og fiskeri: Det er en svær balancegang. På den ene side vil man gerne sikre, at der er en ordentlig standard og en ordentlig fødevarerikkerhed. På den anden side vil man gerne hjælpe nogle markeder i gang, som har brug for at komme i gang, og være med til at løfte udviklingslande, som i den grad har brug for samhandel, job og økonomi i det hele taget. Derfor er vi selvfølgelig inspirerede af også den franske tilgang, men vi kommer til at kigge på det fra sag til sag for at sikre, at der er den helt rigtige balance mellem ordentlig sikkerhed og en inkluderende tilgang til handel med udviklingslande, så de får en chance for at opbygge en selvstændig økonomi. Vi ved, at det er afgørende vigtigt for at kunne få et bæredygtigt samfund på sigt, hvor der er mulighed for jobskabelse, uddannelse osv.

Anne Sophie Callesen: Den balance, ministeren skitserer, lyder fornuftig, men hvis formålet var at være præcis, synes jeg faktisk ikke, at det var så præcist. Ligger der noget konkret fra det franske formandskab? Det gør der vel, når ministeren siger, at man vil forholde sig fra sag til sag?

Ministeren for landbrug, fødevarer og fiskeri: På sidste møde den 20. januar 2022 orienterede vi om vores forventninger til det franske formandskab og redegjorde for, at formandskabet jo er påvirket af, at der er præsidentvalg lige rundt om hjørnet efterfulgt af parlamentsvalg med udsigt til

op til flere regeringsdannelser. Derfor er det også ret sparsomt, hvad der ligger af ambitioner fra det franske formandskab. På et uformelt rådsmøde i Strasbourg mandag og tirsdag fik jeg lejlighed til at tale med den franske minister, og deres betragtninger er meget overordnede indtil videre. Der foreligger ikke udførlige dokumenter – heller ikke i forhold til samhandel med udviklingslande. Så der er ikke noget helt konkret fra franskmændene endnu. I det omfang, der er det, vil vi selvfølgelig dele det med udvalget.

Vi synes, at det er en god idé at arbejde mere kvalificeret med, hvordan vi kan skabe modeller, hvor vi øger den samhandel, vi har, men også bruger den til at udvikle, kvalificere og styrke de forhold, der er i udviklingslandene. Det vil være hensigtsmæssigt, men der ligger ikke noget udførligt arbejde nu. Det er meget overordnet og har form af hensigtserklæringer.

Anne Sophie Callesen: Jeg er klar over, at det selvfølgelig også kan blive lidt ømtåleligt. Er det ministerens indtryk, at Frankrig ønsker en større grad af protektionisme eller det modsatte?

Søren Søndergaard: Jeg vil gerne komme med en politisk melding til det, ministeren skitserer, som man måske kan karakterisere som et dilemma. Det er i hvert fald min opfattelse, at man må finde andre måder at understøtte udviklingslande på, end ved at lade dem sende fødevarer, som ikke er sikre, til EU-området. Når det gælder fødevestandarder og -sikkerhed osv., kan der ikke indgås kompromiser.

Ministeren for landbrug, fødevarer og fiskeri: Til Søren Søndergaard: Jeg tror ikke, at der var nogen, der lagde op til at gå på kompromis med fødevestandarder på den måde. Men der var lagt op til at finde en balance, hvor man kan tage nogle behørlige hensyn.

Til Anne Sophie Callesen: Jeg siger ikke, at franskmændene lægger op til protektionisme, og jeg siger heller ikke det modsatte. Det er en beskrivelse af, at der er en balance, der skal holdes, hvor vi vil værne om vores fødevestandarder, men også er klar over, at der er behov for at tage nogle hensyn i forhold til udviklingslande. Det er overhovedet ikke for at underminere den fødevestandarder, der er. Men at være bevidst om det gør, at man i konkrete sager kan kigge på, om der er steder, hvor vi kan tage nogle hensyn. Det bliver lidt teoretisk, for man er nødt til at sidde med den konkrete sag for at tage stilling til, om det giver mening. Det er et meget svært dilemma, for vi kan heller ikke leve med, at man skal gå på kompromis med sikkerheden, som også Søren Søndergaard er inde på.

3. Rådskonklusioner om Codex Alimentarius 60 års jubilæum: muligheder og udfordringer for EU

– *Vedtagelse af rådskonklusioner*

Rådsmøde 21/2-22 – Bilag 1 (samlenotat side 9)

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Codex Alimentarius er et selvstændigt organ under FN's Fødevarer og Landbrugsorganisation (FAO) og Verdenssundhedsorganisationen (WHO). Den udarbejder globale standarder og retningslinjer for sikre, sunde fødevarer og global samhandel med dem.

Fra dansk side kan vi støtte rådskonklusionerne, som sætter en retning for den fremadrettede EU-indsats i Codex Alimentarius. Det gælder i forhold til de primære formål om at fremme global fødevarer sikkerhed og fair praksis i handlen med fødevarer. Men også for globalt at fremme aktuelle EU-prioriteter særligt inden for bæredygtighed.

5. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

6. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

FO Punkt 7. Rådsmøde nr. 3849 (konkurrenceevne) den 24. februar 2022

EUU alm. del (20211) – Bilag 290 (kommenteret dagsorden)

Erhvervsministeren: Jeg forelægger tre sager til forhandlingsoplæg. De øvrige sager forelægges til orientering.

FO 1. Forslag til forordning om produktsikkerhed i almindelighed (GPSR)

– *Tidlig forelæggelse*

KOM (2021) 0346

Rådsmøde 3849 – Bilag 1 (sammenfatning side 2)

Erhvervsministeren: Forslaget drejer sig om en ny produktsikkerhedsforordning, der skal styrke europæisk forbrugersikkerhed og gøre europæisk forbrugerregulering mere tidssvarende. Vores nuværende direktiv er over 20 år gammelt, og det siger sig selv, at mange produkter i dag kan en masse ting, vi overhovedet ikke havde tænkt på dengang. Telefonen kan mere end pc'en kunne dengang, og fjernsyn, køleskabe osv. kan være online. Det stiller nye krav til lovgivningen og især til forbrugersikkerheden, f.eks. med hensyn til cybersikkerhed i relation til produkter og usikre produkter, der er købt gennem e-handel.

Forslaget skal samtidig være med til at skabe større overensstemmelse mellem reglerne for produkter, der er omfattet af harmoniseringslovgivningen og ikkeharmoniserede produkter. De harmoniserede produkter er dem, vi har vedtaget fælles EU-regler om bl.a. sikkerhed for. Det kunne f.eks. være personlige værnemidler, som vi alle har stiftet bekendtskab med de seneste par år. Den kommende maskinproduktforordning, som jeg har fortalt om i efteråret 2021, er også et eksempel på det harmoniserede område.

Men der er også produktgrupper, hvor vi ikke har vedtaget fælles regler. Her er produktsikkerhedsforordningen helt central, fordi den sørger for at spænde et sikkerhedsnet ud, der gør, at produkter uden fælles regler stadig skal være sikre. Lad mig give jer et eksempel på et produkt, der er omfattet: batteriprodukter til børn f.eks. hårclips med LED-lys, hvor batterierne er tilgængelige med risiko for alvorlige indre skader, hvis produktet sluges.

Regeringen hilser forslaget velkommen. Den teknologiske udvikling har ganske enkelt skabt nye muligheder, der ikke er håndteret i det nuværende direktiv.

Vi skal som forbrugere kunne forvente et både ensartet og selvfølgelig også højt beskyttelsesniveau, uanset om et produkt er fyldt med ny teknologi eller ej. Og forbrugerbeskyttelsen skal ikke være afhængig af, om man køber i en fysisk butik eller på nettet. Derfor er vi positive over for forslaget om at indføre specifikke forpligtelser for online markedspladser i relation til produktsikkerhed.

Ligesom i forbindelse med forordningen om digitale tjenester (DSA'en), som vi tidligere har drøftet i udvalget, vil vi også her kæmpe for et såkaldt importøransvar. Det ser svært ud at få løftet importøransvaret i forhandlingerne om DSA'en, men vi kæmper fortsat for, at DSA'en ikke bliver en hindring for, at vi kan gøre noget i dette forslag. Men vi så gerne, at produktforordningsforslaget var

endnu mere ambitiøst, så niveauet af forbrugerbeskyttelse på online markedspladser kommer op på samme niveau som fysiske butikker, og at sælgere fra tredjelande via online markedspladser ikke kan omgå reglerne for produktsikkerhed.

Vi mener også, at cybersikkerhed og risici ved produkter med kunstig intelligens bør tilføjes som nye aspekter i vurderingen af produkters sikkerhed, men at der skal sikres overensstemmelse med øvrige relevante EU-retsakter og tiltag. Det er vigtigt, at vi undgår overlap og uoverensstemmelser, der kan skabe juridisk usikkerhed for forbrugere og virksomheder. Endelig støtter regeringen forslaget om generelt at styrke informationsniveauet til forbrugerne og sikre mere effektive tilbagekaldelser af farlige produkter.

På ovenstående baggrund støtter regeringen forslaget, herunder at reglerne for markedsovervågning ensrettes på tværs af de harmoniserede og ikkeharmoniserede produktområder. Det må dog ikke begrænse medlemsstaternes muligheder for at fastsætte regler uden for det harmoniserede område.

FO Regeringen

- støtter, at det fælles EU-system til udveksling af oplysninger om farlige produkter videreføres.
- støtter målsætningen om at styrke informationen til forbrugerne om farlige produkter.
- lægger stor vægt på, at niveauet af forbrugerbeskyttelse ikke afhænger af, om forbrugere køber i fysisk butik eller online, herunder særligt at sælgere fra tredjelande via online markedspladser ikke kan omgå reglerne for produktsikkerhed.
- lægger stor vægt på, at der altid findes en aktør i EU, der kan stilles til ansvar.
- lægger vægt på, at de nye sanktionsbestemmelser ikke unødigt fratager medlemsstaterne juridiske kompetencer.
- lægger stor vægt på, at de forpligtelser, erhvervslivet og myndigheder pålægges, står mål med gevinsterne i forhold til den forøgede forbrugersikkerhed.

Forslaget vil samlet set modernisere EU-reglerne om produktsikkerhed og styrke forbrugerbeskyttelsen i Europa. Jeg håber derfor, at udvalget kan støtte regeringens linje i denne sag.

Alex Ahrendtsen: Dansk Folkeparti støtter forhandlingsoplægget, men ikke uden bekymringer. Vi er ikke sikre på, at det faktisk kommer til at beskytte danske og europæiske forbrugere, når det kommer til varer, som er købt på markedspladser som f.eks. Amazon og Wish osv. Vi kan desuden se, at online markedspladser egentlig ikke har nogen pligt til at sikre, at produkterne er lovlige, før de bringes til salg og markedsføres til danske og europæiske forbrugere. Det er heller ikke så godt. Derudover så vi også gerne, at online markedspladser blev kategoriseret som økonomiske operatører. Dermed bliver de ligestillet med de aktører, som også er importører og distributører. Endelig er vi lidt ærgerlige over, at det er kommet så sent i processen.

Søren Søndergaard: Enhedslisten kan ikke støtte forhandlingsoplægget. Det er klart, at der er et kæmpe problem med åbningen af de indre grænser og kontrol med de ydre grænser, som ikke fungerer, men vi synes ikke, at det er tilstrækkelig løsning på det. Ligesom Dansk Folkeparti mener

vi, at manglende importøransvar for online markedspladser er et problem, som en del også gør opmærksom på. Det ville hjælpe på vores indstilling, hvis ministeren ville lægge afgørende vægt på det i forhandlingerne. Så kan vi godt overveje at skifte.

Desuden er det totalharmonisering og indskrænkning af det nationale råderum, fordi man bruger artikel 114. Og endelig er det igen det med de mange delegerede retsakter, hvor vi lige har haft en kedelig sag om, hvad det kan føre til.

Desuden vil jeg gerne vide, hvordan regeringen kan skrive i samlenotatet, at der ikke er problemer med nærhedsprincippet for lige derefter at skrive, at der eventuelt kan være problemer med subsidiaritetsprincippet? Det kan jeg ikke helt gennemskue.

Men de tre andre problematikker fører frem til, at vi ikke kan støtte forhandlingsoplægget, medmindre ministeren vil skifte til at lægge afgørende vægt på importøransvar for online platformene.

Erhvervsministeren: Både Søren Søndergaard og Alex Ahrendtsen rører ved importøransvar. Jeg håber også, at I lagde mærke til, at vi er det samme sted. Måske ikke med hensyn til vægtens tyngde, men med hensyn til efterspørgslen af et egentligt importøransvar. Det er jo en reprise af debatten om DSA'en, hvor vi også har lagt en ambitiøs linje fra dansk side og har kæmpet bravt, men vi må bare konstatere, at importøransvaret ikke er på vej derhen, hvor vi synes, at det skal være på vej hen. Derfor kæmper vi på DSA'en for, at den forordning i hvert fald ikke kommer til at stå i vejen for, at vi kan gøre noget tilsvarende med hensyn til produktsikkerhedsforordningen. Det er også derfor, vi går ind i arbejdet med produktsikkerhedsforordningen med ønske om at få gjort importøransvar gældende.

Jeg deler Alex Ahrendtsens syn på problemstillingen omkring online markedspladser, for det er store produktmængder, der bliver importeret via online markedspladser. Derfor vil vi selvfølgelig også gøre, hvad vi kan, for at der bliver opstillet regler og krav til, at de produkter, som kommer ind på det danske og det europæiske marked via online markedspladser, er sikre. Vi har stort fokus på, at markedspladserne ikke må blive en kattelem ind på det indre marked for farlige produkter. Derfor er det vores holdning, at online markedspladser – og den tror jeg vi deler – skal pålægges mange flere proaktive forpligtigelser. F.eks. at man får et ansvar for at sikre, at produkterne er i orden, når de kommer ind ligesom på importøransvaret. Vi må se, hvor det ender, men det lyder, som om vores holdninger ligger meget op og ned af hinanden, og det er jo som udgangspunkt rigtig godt.

Som på DSA'en mener regeringen, at det rigtige er at lægge den vægt på det, som vi har lagt, og ikke en afgørende vægt på importøransvaret for at præge sagen i længst tid og bedst muligt. Det er en gammelkendt diskussion, og der ser vi bare forskelligt på vægtenes betydning.

Vi har umiddelbart lidt svært ved at få Søren Søndergaards spørgsmål om samlenotatet til at give mening, men vi vil gerne prøve at dykke lidt ned i det. Jeg tror, at der var en konkret sidehenvielse til det.

Søren Søndergaard: Regeringen skriver i samlenotatet på side 17: »Regeringen vurderer på det foreliggende grundlag, at nærhedsprincippet er overholdt.« I afsnittet med regeringens egen holdning omkring beføjelser til Kommissionen står der: »Særligt i forhold til sanktioner, som historisk er medlemsstaternes kompetence, vurderes det, at de meget detaljerede bestemmelser og kriterier for fastlæggelse af bødesanktioner, afrapporteringer mv., udfordrer det traditionelle hensyn til med-

lemsstaternes respektive juridiske systemer og eventuelt også subsidiaritetsprincippet«. Hvordan harmonerer de to ting?

Der står i samlenotatet: »Forslaget slår fast, at medlemsstater ikke må forhindre, at produkter, der er bragt på markedet før forordningens ikrafttrædelse og er i overensstemmelse med produktsikkerhedsdirektivet, fortsat gøres tilgængelig på markedet.« Det synes vi er lidt underligt. Det betyder jo, at vi ikke kan indføre strammere regler på et område, hvis vi ønsker det. Hvad er grunden til, at man slår det fast?

Erhvervsministeren: Hver gang vi vedtager indgribende lovgivning, uagtet at den i sin karakter er beskyttende og positiv, og vi gerne vil have den, er det også klogt, at der er en indfasning, så man kan nå at omstille sig. Det er det hensyn, som jeg forstår ligger til grund for, at de nævnte produkter fortsat skal gøres tilgængelige på markedet.

I forhold til at screene markedet for farlige produkter i dag har vi et fyrtårnsprojekt i vores sikkerhedsstyrelse i Esbjerg, som screener nettet med avanceret kunstig intelligens og algoritmer for farlige produkter, der skal tages ned. Danmark er blandt de stærke på det felt, og vi har derfor allerede noget at byde på inden for de gældende produktsikkerhedsregler. Vi synes så, at det er en god idé at lægge nye regler oven på det, og her vil det så i endnu højere grad også være muligt at gøre os gældende.

Som jeg forstår teksten på side 17, handler den om, at vi jo har arbejdet for, at det ikke skulle pålægges at udstede administrative bøder. Hele forslaget som sådan vurderes ikke at have problemer med hensyn til nærhedsprincippet, men delen vedrørende de administrative bøder ville blive problematisk for Danmark, hvis det måtte ende der. Det ser dog ud til i den generelle indstilling, at man lander et sted, hvor der ikke bliver tale om, at Danmark skal udstede administrative bøder. Dermed er problemet med de juridiske aspekter løst. Jeg lægger til grund, at det er den eventualitet, der er nævnt som en risiko, som udvalget skal være opmærksom på, men som vi politisk nu forventer ikke bliver relevant alligevel i den nuværende indstilling.

Den fungerende formand: Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Enhedslisten har ytret sig imod det.

FO 2. Forslag til forordning om udenlandske subsidier, der fordrejer det indre marked

– Tidlig forelæggelse

KOM (2021) 0223

Rådsmøde 3849 – Bilag 1 (sammenotat side 28)

Erhvervsministeren: Sagen er på som politisk drøftelse til rådsmødet.

Forslaget hastebehandles af det franske formandskab, og derfor forelægges sagen nu til forhandlingsoplæg.

Forslaget har til formål at sikre mere kontrol med unfair subsidier fra tredjelande. EU har i dag ikke de nødvendige værktøjer til at gribe ind i de situationer, hvor f.eks. kinesiske virksomheder med statsstøtte i ryggen overtager eller køber sig ind i europæiske virksomheder. Det er et problem, fordi det skævvrider markedet og gør, at nogle virksomheder på unfair vis kan udkonkurrere europæiske virksomheder, der spiller efter EU's statsstøtteregler.

Med forslaget forpligter vi virksomhederne til at anmelde udenlandske subsidier til Kommissionen, hvis de skal fusionere, eller hvis de deltager i offentlige udbud.

FO Regeringen anerkender, at europæiske virksomheder udfordres af unfair konkurrence fra udenlandsk subsidierede konkurrenter, som ikke mødes af samme regler, som de europæiske er underlagt.

Forslaget vil være et godt instrument til at håndtere disse udfordringer og skabe mere fair konkurrence. Derfor støtter regeringen generelt Kommissionens forslag. Men vi skal også huske på, at udenlandske investeringer er nødvendige for det indre marked.

- Derfor lægger regeringen stor vægt på, at forslaget ikke kan anvendes til protektionistiske formål, og at det kun kan benyttes i konkrete og beviselige tilfælde, hvor konkurrencen forvrides.
- Det er ligeledes vigtigt, at håndhævelsen af de kommende regler bliver både effektiv og ensartet. Derfor lægger regeringen vægt på, at Kommissionen skal være enehåndhævede myndighed.
- Men regeringen lægger også vægt på, at Kommissionen ikke tildeles kompetence til at vedtage delegerede retsakter i forbindelse med fastsættelse af tærskelværdier og tidsfrister for undersøgelserne.
- Derudover lægger regeringen vægt på, at forslaget fastlægges under hensyntagen til anden regulering, bl.a. ved at benytte relevante aspekter og begreber fra eksisterende regulering.
- For at mindske de administrative byrder for erhvervslivet lægger regeringen vægt på, at reguleringen målrettes de udbud, hvor der er størst sandsynlighed for, at tredjelandssubsidier vil forvride konkurrencen.

- Regeringen arbejder endvidere for, at længden af den foreslåede undersøgelsesproces på op til 200 dage i forbindelse med offentlige udbud gøres kortere.
- Regeringen lægger vægt på, at der etableres en mulighed for at undtage udbud i tilfælde, hvor der er én eller ganske få tilbudsgivere. Det kan f.eks. konkret have betydning, hvis der på en stor og vigtig offentlig opgave kun viser sig at være én tilbudsgiver, der byder på opgaven.
- Regeringen støtter forslaget tærskelværdier med hensyn til anmeldelsespligten i forbindelse med fusioner samt offentlige udbud.
- Regeringen støtter, at fusioner og offentlige udbud under tærsklerne også kan undersøges, hvis der eksempelvis formodes at være udenlandske subsidier involveret, som risikerer at fordreje den effektive konkurrence på det indre marked.
- Endelig støtter regeringen en overgangsordning, således at subsidier ydet af tredjelande før forordningens anvendelsesdato omfattes, hvis sådanne subsidier stadig har konkurrencefordrejende virkninger på det indre marked, efter at forordningen er trådt i kraft.

Alex Ahrendtsen: Dansk Folkeparti kan støtte forhandlingsoplægget. Vi synes faktisk, at det er godt, at EU styrker håndteringen af den ret væsentlige konkurrencefordrejning fra lande, der stats-subsidierer.

Søren Søndergaard: Enhedslisten støtter forhandlingsoplægget, men vil vedtagelsen af denne forordning afgrænse Danmarks mulighed for at indføre egne regler på området? Er der tale om en totalharmonisering?

Den fungerende formand: Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet ingen partier har ytret sig imod det.

FO 3. Forslag om afgivelse til etablering af 2030 programmet for "Vejen mod det digitale årti"

– Tidlig forelæggelse

KOM (2021) 0574

Rådsmøde 3849 – Bilag 1 (samlenotat side 48)

Erhvervsministeren: Forslaget kaldes også Det digitale politikprogram.

Europa-Kommissionens forslag til et digitalt politikprogram indeholder tre hovedelementer. Det første er målsætninger for, hvor EU skal være med hensyn til digitalisering i 2030. Det andet er en ambition om større samarbejde omkring at følge op på målene gennem en årlig statusrapport. Og det tredje element er et nyt investeringsinstrument til at iværksætte større digitale projekter, som understøtter indfrielsen af de digitale målsætninger.

FO Regeringen finder, at der mangler fokus på den grønne omstilling, cybersikkerhed og tillid til digitale teknologier i programmet.

- Regeringen lægger derfor vægt på, at disse tre aspekter i højere grad afspejles i forslaget, f.eks. i nye konkrete målsætninger afspejlet i den årlige rapportering. Samtidig bør målene understøtte en bred og teknologineutral indsats, der styrker borgernes digitale kompetencer og virksomhedernes konkurrenceevne. Her er det også vigtigt, at teknologifokus indebærer et mål for robotteknologi.
- Regeringen lægger derfor vægt på, at de konkrete målsætninger er resultatbaserede, fremtidssikre og skaber reel værdi for borgere og virksomheder.
- Regeringen lægger vægt på, at forvaltningen af det digitale politikprogram bygger på eksisterende strukturer, og at forvaltningen giver medlemsstaterne et nationalt politisk råderum samt fleksibilitet, hvad angår den konkrete indfrielse af målsætningerne.
- Regeringen støtter yderligere tiltag, der muliggør et øget samarbejde og skaber mere sammenhæng mellem medlemslandenes og Europa-Kommissionens investeringer i digitale teknologier.
- Regeringen lægger i den forbindelse vægt på, at nye finansielle instrumenter er åbne, transparente og i overensstemmelse med konkurrence- og statsstøttere reglerne og eksisterende finansieringsinstrumenter.
- Sidst, men absolut ikke mindst, lægger regeringen vægt på, at det endelige forslag skal tage højde for potentielle store statsfinansielle omkostninger, der kan være i forbindelse med indfrielsen af målsætningerne.

Alex Ahrendtsen: Dansk Folkeparti støtter ikke forhandlingsoplægget, og vi synes egentlig ikke, at det tilkommer EU at opsætte den slags målsætninger og færdigheder for erhvervslivet. Danmark er et foregangsland, når det kommer til en digital offentlig sektor – det skal EU ikke blande sig i.

Søren Søndergaard: Enhedslisten kan ikke støtte forhandlingsoplægget. Vi støtter selvfølgelig, at man arbejder på området, og vi kan sagtens se idéen i, at man udstikker retningslinjer, men vi be-

mærker, at hjemlen er artikel 173, stk. 3 (TEUF), altså spørgsmålet om EU-industriens konkurrenceevne. Vi synes, at det er et mærkeligt udgangspunkt at tage i denne sag. Det er et meget sindrigt system, der bliver opstillet, så selv om vi i princippet sagtens kan støtte fælles retningslinjer på området, kan vi ikke støtte det konkrete forslag.

Erhvervsministeren: Overordnet synes jeg, at det er positivt, at Kommissionen faktisk prøver at give et bud på en fælles og ambitiøs retning for, hvor vi skal hen som EU-fællesskab – som vi jo altså indgår i. Vi er EU's mest digitale land, så jeg mener, at vi både har en forpligtigelse og en mulighed for at være med til at præge denne dagsorden, og derfor synes jeg, at vi skal gå positivt ind i det, når EU også vil løfte barren på det digitale.

Jeg er ikke et sekund i tvivl om, at et øget samarbejde europæisk og bredt i EU på digitaliseringsområdet vil være positivt, men selvfølgelig skal der også tages højde for, at vi har nationale digitale ambitioner og evner, som er meget forskellige inden for det europæiske fællesskab. Der ligger vi rigtig godt i Danmark. Jeg mener derfor, at det er helt fint at få lavet en politik, jeg synes vi skal være med til at præge den, og jeg synes også, at vi selvfølgelig skal arbejde for, at der er mulighed for, at landene nationalt kan lade egne ambitioner og evner have et spillerum stadig væk. Jeg mener, at det ligger inden for rammerne af forhandlingsoplægget.

Den fungerende formand: Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Enhedslisten og Dansk Folkeparti har ytret sig imod det.

4. Forslag til direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering (CSRD)

– *Generel indstilling*

KOM (2021) 0189

Rådsmøde 3849 – Bilag 1 (samlenotat side 67)

KOM (2021) 0189 – KOM (2021) 0189 – svar på spm. 3, om hvordan regeringen vil arbejde i Rådet for, at sektorspecifikke krav kommer til at indgå direkte i direktivteksten, fra erhvervsministeren

KOM (2021) 0189 – KOM (2021) 0189 – svar på spm. 2, om hvorvidt det vil være muligt for Kommissionen via delegerede retsakter at udvide anvendelsesområdet til også at indeholde særlige retningslinjer for specifikke sektorer i forhold til bæredygtighedsrapportering, fra erhvervsministeren

KOM (2021) 0189 – KOM (2021) 0189 – svar på spm. 1, om hvordan sektorspecifikke krav i standarder kan blive en del af direktivet om bæredygtig virksomhedsrapportering, fra erhvervsministeren

Rådsmøde 3830 – Bilag 4 (beslutningsreferat vedr. rådsmøde konkurrenceevne 25-26/11-21)

Erhvervsministeren: Sagen var på konkurrenceevnerådsmødet den 25. november 2021, hvor en fremskridtsrapport om rådsforhandlingerne blev vedtaget. Før det drøftede vi sagen i Europaudvalget, og regeringen fik forhandlingsmandat. Men det franske formandskab har sat tempoet gevaldigt op på forhandlingerne. Så vi kan nu forvente, at Rådet allerede skal godkende en generel indstilling på rådsmødet den 24. februar 2022.

I regeringen er vi tilfredse med resultatet af forhandlingerne. Vi har opnået en ambitiøs tilgang til virksomheders bæredygtighedsrapportering, som vil understøtte omstillingen af europæisk erhvervsliv til en bæredygtig økonomi. Med det nye direktiv har vi nemlig sikret os, at bæredygtighedsrapporteringen bliver et konkurrenceparameter – og en konkurrencefordel for de ægte bæredygtige virksomheder.

Vi har i forhandlingerne lagt vægt på gennemsigtighed, så der vedtages et ambitiøst forslag, der reelt kan fremme den grønne omstilling – bl.a. gennem et lovkrav om CO₂-rapportering. Vi har desuden lagt afgørende vægt på at få ændret forslaget del om sanktioner. Det lader til, at Danmark med den generelle indstilling ikke vil blive forpligtet til at udstede administrative bøder, da det ville have medført forfatningsmæssige problemstillinger.

Parlamentet er i gang med forhandlinger, og vi forventer, at de vedtager deres holdning i marts 2022. Vi ser frem til at få dette vigtige forslag vedtaget hurtigst muligt.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

5. EU's industripolitik

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3849 – Bilag 1 (samlenotat side 91)

Erhvervsministeren: Formandskabet har lagt op til en drøftelse om fremtiden for det industrielle økosystem for mobilitet – lad os for nemheds skyld blot kalde det transportsektoren. Vi støtter generelt Kommissionens hensigt om at sætte øget fokus på behovet for og udfordringerne ved grøn og digital omstilling af transportsektoren. Men vi har også nogle forbehold.

De mest relevante prioriteter i dansk perspektiv er udvikling af alternative drivmidler, omstillingen til nulemissionskøretøjer og udviklingen af den infrastruktur, der hører til. Her arbejder vi i regeringen for, at vi i EU har et højt ambitionsniveau.

Dels fordi vi har travlt med den grønne omstilling, men også fordi fælleseuropæiske krav til transport kan være en markant fordel for Danmark og danske virksomheder. Vi er allerede ambitiøse på området. Og EU-krav kan bidrage til at drive den teknologiske udvikling og dermed understøtte en mere omkostningseffektiv omstilling mod det grønne og bæredygtige.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

6. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

7. Siden sidst

a) Orientering om nyt handelsinstrument til beskyttelse af EU og dens medlemsstater mod tredjelandes økonomiske tvang ("anti-coercion" instrument) KOM (2021) 0775

Erhvervsministeren: Der er oversendt grund- og nærhedsnotat den 9. februar 2022. Med forslaget lægger Kommissionen op til indførelsen af et nyt handelsinstrument, som har til formål at beskytte EU og dens medlemsstater mod tredjelandes økonomiske tvang.

Økonomisk tvang henviser til en situation, hvor et tredjeland forsøger at presse EU eller en medlemsstat til at træffe et bestemt politisk valg ved at anvende, eller true med at anvende, handels- og investeringsforanstaltninger over for EU eller en medlemsstat. Det har vi desværre set konkrete eksempler på de seneste år.

Det er vigtigt for regeringen, at en dialog- og forhandlingsbaseret tilgang stadig er EU's udgangspunkt. Formålet med forslaget skal derfor først og fremmest være forebyggelse og afskrækkelse.

Det gør det ekstra vigtigt, at instrumentet bliver balanceret og proportionalt – så instrumentet ikke eskalerer konflikter unødigt, men i stedet understøtter en regelbaseret international handelsorden. Indførelsen af EU-modforanstaltninger mod et tredjeland må og skal være en sidste udvej.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

b) Orientering om sag C-161/20 vedr. Europa-Kommissionens kompetence i forhold til den internationale søfartsorganisation (IMO)

EUU alm. del (20191) – Bilag 953 (notat om intervention i sag ved EU-Domstolen)

Erhvervsministeren: Som det sidste vil jeg orientere om en verserende sag ved EU-Domstolen på søfartsområdet, hvor Europa-Kommissionen den 14. april 2020 stævnedes Rådet.

Danmark har sammen med en række andre lande interveneret i sagen til støtte for Rådet. Jeg orienterede udvalget skriftligt om sagen den 14. september 2020.

Sagens stridspunkt er, hvem der har kompetence til at indgå aftaler med IMO (International Maritime Organization) på EU's vegne. Er det Kommissionen eller er det Rådet?

For den danske regering handler denne sag om vores mulighed for effektivt at kunne varetage Danmarks og EU's fælles interesser på søfartsområdet.

Regeringen støtter den nuværende ordning, hvor formandskabet for Rådet præsenterer emner af fællesskabskompetence under møder i IMO, og medlemslandene herefter loyalt støtter op om det. På den måde tilgodeses både fællesskabets interesser på effektiv vis og de fastlagte arbejdsfordelinger i Lissabontraktaten.

Der er endnu ikke faldet dom i sagen, men det forventes at det sker i løbet af dette forår.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

FO/L Punkt 8. Forslag til forordning vedr. instrument til begrænsning af adgang til offentlige udbud i EU (IPI-forordningen)

Revideret forhandlingsoplæg

KOM (2012) 0124

KOM (2012) 0124 – Bilag 3 (samlenotat)

EUU alm. del (20211) – Bilag 286 (fortrolig kommenteret dagsorden)

EUU alm. del (20191) – Bilag 544 (udvalgsmødereferat side 721 FO, revideret FO forelagt 21/2-20)

EUU alm. del (20141) – Bilag 194 (udvalgsmødereferat side 208 FO, forhandlingsoplæg forelagt i EUU 14/11-14)

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

Punkt 9. Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 21. februar 2022

EUU alm. del (20211) – Bilag 290 (kommenteret dagsorden)

Miljøministeren: Jeg forelægger begge punkter til orientering.

4. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om krav til visse råvarer og produkter associeret med afskovning og skovforarmelse, før de gøres tilgængelige på EU's indre marked eller eksporteres, samt ophævelse af forordning (EU) nr. 995/2010

– *Udveksling af synspunkter*

KOM (2021) 0706

Rådsmøde 21/2-22 – Bilag 1 (sammenotat side 11)

KOM (2021) 0706 – Bilag 2 (anmodning til MOF om behandling af forslaget)

Miljøministeren: Afskovningsforslaget udspringer af EU's grønne pagt og Kommissionens meddelelse om intensivning af EU's indsats for at beskytte og genoprette verdens skove. Formålet med forslaget er at dæmme op for EU-drevet afskovning og skovforarmelse både i og uden for EU og dermed mindske tabet af biodiversitet og nedbringe drivhusgasudledningerne.

I forslaget stilles der krav om, at en række råvarer som træ, soja og palmeolie samt afledte produkter heraf ikke må markedsføres i EU eller eksporteres ud af EU, hvis de har bidraget til afskovning og skovforarmelse.

Indsatsen mod afskovning og skovforarmelse er en prioritet for regeringen, hvilket også understreges af handlingsplanen mod afskovning fra september 2021. Regeringen er derfor generelt positiv over for Kommissionens forslag og ambitionerne. Regeringen mener, at ambitiøse og effektive fælles EU-tiltag er nødvendige for at opnå den ønskede effekt. I den henseende har afskovningsforordningen potentiale til at få en reel og positiv effekt til gavn for biodiversiteten og kampen mod klimaforandringer samt til fremme af bæredygtighed generelt. Vi hilser derfor forslaget velkommen og vil arbejde for, at forordningen bliver så ambitiøs og effektiv som muligt inden for rammerne af EU's internationale forpligtelser og en fortsat åben, fair og bæredygtig handelspolitik.

Forhandlingerne om forslaget er først lige gået i gang. Det er generelt blevet godt modtaget i Rådet, men der er selvfølgelig en del elementer, som fortsat skal uddybes – herunder bl.a. vedrørende handelspolitikken, det administrative setup og de juridiske aspekter.

Forslaget er også på dagsordenen til udveksling af synspunkter på miljørådsmødet 17. marts 2022. Forud for det møde vil jeg derfor igen forelægge sagen for udvalget den 14. marts.

Det franske formandskab prioriterer sagen højt, så jeg forventer at skulle forelægge forhandlingsoplæg om forslaget senere på året – muligvis allerede i forbindelse med miljørådsmødet i juni.

Søren Søndergaard: Det skal sikres, at begrebet afskovning kommer til at indeholde *al* afskovning forårsaget af menneskelig aktivitet. Der er også behov for, at alle økosystemer skal dækkes – ikke kun skov. Plantageskov og produktionsskov tæller ikke med i definitionen på skov, så vidt jeg kan

forstå. Det betyder, at der fortsat er en konvertering af naturskov og andre naturlige økosystemer til plantager. Vil ministeren arbejde for, at definitionen af afskovning konkretiseres?

Enhedslisten mener, at det er meget vigtigt for lovgivningen, at varer, der importeres og eksporteres til og fra EU, er i overensstemmelse med internationale menneskerettighedskonventioner. Netop afskovning og rydning af andre økosystemer er meget ofte forbundet med lige præcis krænkelse af menneskerettighederne. Brasilien er et meget oplagt eksempel. Vil ministeren arbejde for, at menneskerettigheder bliver inkluderet i forslaget?

Miljøministeren: Jeg er meget enig i, at der er behov for klare definitioner – også på tværs af områder – og derfor kommer vi til at kigge meget grundigt på det.

Det er rigtigt, at der kan være store værdier forbundet med andre økosystemer. Det er sådan, vi er gået til det i den danske handlingsplan. Vi har ikke besluttet en endelig holdning til spørgsmålet. Det kommer an på, hvad der kan lade sig gøre i EU-arbejdet. Skal man starte med et mere snævert fokus og så folde det ud, som Kommissionen lægger op til, eller er det allerede nu håndterbart at udvide til flere økosystemer fra starten?

Det er også meget relevant, hvordan vi kan passe godt på menneskerettighederne og oprindelige folks rettigheder, og det har fyldt i høringssvarene fra de grønne organisationer. Kommissionen har ikke inkluderet hensyn til menneskerettigheder i det nærværende forslag om skovforarmelse, fordi menneskerettigheder omfattes af kommende forslag om horisontal due diligence, som forventes at blive lanceret meget snart. Når det er lanceret, vil vi vurdere, om det leverer tilstrækkeligt af det, vi gerne vil fra dansk side. Det er jo som regel en dansk prioritet at løfte dette spørgsmål, og derfor kan der være behov for at gøre noget mere.

Søren Søndergaard: Det lyder godt, for det har vel en afsmittende effekt på f.eks. EU-Mercosur-aftalen. Der er vel en række steder, hvor disse definitioner og denne beslutning kan få ret stor betydning. Derfor er det vel vigtigt, at vi får gjort det rigtigt fra starten. Jeg forstår, at ministeren i hvert fald i princippet deler synspunkterne og vender tilbage, når det bliver mere konkret.

Miljøministeren: Det er rigtigt, at vi nu kommer til at dykke ned i det. Det kan være, at der allerede vil være behov for at forelægge et forhandlingsoplæg inden rådsmødet i juni, så der er nogle ting, der skal afklares frem mod det.

Vedrørende handelsdelen: Det er helt oplagt, at EU tager afskovningsproblemet alvorligt i handelspolitikken, og vi kigger også på WTO's regler. Jeg hører, at vi er meget på linje, og jeg vender tilbage til udvalget.

6. Siden sidst

Miljøministeren: Jeg vil afslutningsvis benytte lejligheden til at informere udvalget om to sager. Det drejer sig om batteriforordningen og POP-forordningen (persistente organiske miljøgifte). Det franske formandskab har meddelt, at man formentlig allerede går efter generel enighed på mødet i Co-reper den 8. marts 2022. Det betyder, at jeg højst sandsynligt forelægger disse to sager til forhandlingsoplæg den 24. februar.

Batteriforordningen er også på dagsordenen på miljørådsmødet den 17. marts. Forud for det møde vil jeg forelægge sagen for udvalget den 14. marts som led i den almindelige rådsmødeforelæggelse.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

Mødet sluttede kl. 15.37.